

Domoljub

V Ljubljani, 3. avgusta 1938

Leto 51 • Štev. 31

Tudi kmet bo spregovoril!

Lahko trdimo, da ni še nobeno leto v zgodovini slovenskega društvenega življenja pokazalo toliko zunanje razgibanosti in navdušenja, kakor letošnje. Nedeljo za nedeljo se vrste širom slovenske zemlje mogočni tabori, ki se jih udeležujejo fantje, dekleta, pa tudi tisoči njihovih očetov in mater. Letošnje leto je domu in svetu dokazalo, da smo Slovenci narod, ki zna ceniti pomen organizacij. Vsaka prava organizacija ima skrivnostno moč, da neverjetno okrepi naše vrste. Kar posameznik ne more doseči, to lahko doseže večja skupina ljudi, ki so se na podlagi skupnih načel združili, da izvojujejo preko vseh ovir prošlo pot do cilja, ki so si ga zastavili.

Tudi slovenski kmečki človek se zadnje čase vedno bolj zaveda, da v borbi za svoj obstoj ne sme pustiti v nemar tako močna sile, kakor je organizacija, če hoče doseči to, za kar se že stoletja bori. Stokovna organizacija kmečkega ljudstva, naša Kmečka zveza, ki je združila v svoje okrilje že nad 60.000 slovenskih kmetov, je najlepši dokaz, da naš kmet vidi, da je v organiziranem nastopu njegova rešitev.

Po naši deželi je bilo lansko leto in letos že vse polno nastopov Kmečke zveze, kjer so se okrog svojih kmečkih voditeljev zbirali tisoči in tisoči kmečkega ljudstva, da dajo duška svojim mislim in zahtevam. V nedeljo pa bo prvi veliki tabor Kmečke zveze pri Mariji Pomagaj na Brezjah, kamor bodo poleg 10.000 gorenjskih kmetov prihiteli tisoči in tisoči stanovskih tovarišev iz cele Slovenije: Notranjci in Dolenjci, Prekmurci in Stajerci, da se v tovariški družbi sotrpinov navdušijo in glasno povedo kaj hočejo. Treba je namreč, da se od časa do časa tudi kmet oglasi in pove svetu, kako mu gre.

Tabor na Brezjah naj pred vsem pomaga, da bo kmečki stan čim prej dosegel tisti ugled, ki mu kot najmočnejšemu in najvažnejšemu stanu v državi gre. Nerazumljivo, pa vendar resnično je, da je kmečki stan in kmet kot posameznik že dandanes tudi pri nas preziran, zaničevan. Samo en zgled: Ko je ob mladinskem taboru v Ljubljani korakala po ljubljanskih ulicah mogočna armada slovenskih fantov, korakala tako, kakor še nikdar nobena naša civilna organizacija, se je iz grude presenečenih liberalnih meščanov slišala beseda: »Saj so sami kmečki frisi!« Tako je govoril človek, čigar stari oče je še kidal gnoj in vihtel motiko in koso in čigar oče je ob stradanju in pomanjkanju cele družine študiral, pa sedaj zemlji, ki ga je rodila, daje klofuto s tem, da je svojega sina vzgojil v zani-

cevanju kmečkega stanu. — Res so od sonca opaljeni in od garanja razorani kmečki obrazi, res so okorne, s krvavimi žulji pokrite kmečke roke, toda, ali smo zaradi tega manj vredni kakor polikan mestni škric ali našminkana mestna gospodična? Povejmo na svojem taboru glasno in odločno, da so enkrat za vselej minili časi, ko je meščan gledal kmeta kot nekaj manjvrednega in je vsako priliko porabil,

da se je ponorčeval iz njega! Kmečki ljudje so sploh preskromni, preveč pohlevni, kadar gre za to, da bi uveljavljali svoje pravice. Marsikdaj se sliši iz kmečkih ust beseda: »Za kmeta se nihče ne zmeni!« ali pa celo: »Bodo že drugi naredili, kakor mislijo, da bo prav za nas!« Kako napačna sta ti trditvi. Če za koga, velja prav za kmečki stan pregovor: »Vsak je svoje sreče kovač.« — Kmečkemu stanu je treba več borbenosti! Vsaj toliko, kolikor je imajo drugi, manj številni stanovci. Ako se kakemu drugemu stanu zgodi krivica, zna ta zavpiti, da ga sliši cela država, kmet pa kaj rad stisne zobe in obmolkne. Kmečka zveza ima predvsem to nalogo, da bi vodila premišljeno in organizirano borbo za pravice kmečkega stanu. Tabor na Brezjah naj javno pove, da kmečki stan ne bo biti več zapostavljen v družbi drugih stanov, ampak da se hoče neizprosno boriti za svoje pravice.

Borba za pravice kmečkega stanu je stara že stoletja. To borbo je kmečki stan v nekaterih državah že zmaglavno izvojeval. Tudi pri nas mora priti do zmage!

Naš slovenski kmet še močno potreba zakonov, ki bi mu zagotovili brezskrbno starost in vsaj skromen prispevek za praznik, da mu zemlja ne da toliko, da bi živel. Neurejena so še vprašanja našega uvoza in izvoza, kakor sploh slovenske agrarne politike. Kadar so krojijo zakoni, ki se tičejo v glavnem kmeta, ta nima nobene prilike, da bi se kot stan oglasil k besedi in odločilno vplival na zakonodajo. Krivično je razmerje cen med pridelki, ki jih kmet prodaja in med izdelki, ki jih mora kupovati. Tudi davčna bremena, zlasti ona od posrednih davkov, so za kmeta in malega človeka nesocialna, saj mora revež razmeroma ravno toliko prispevati kakor milijonar, če kupi n. pr. sol, žgalice, kavo, sladkor itd. Vse to so stvari, ki tišče našega kmeta k tlom in mu branijo, da se ne more dvigniti do tiste stopnje, kjer bi se tudi v naših razmerah začelo človeka primerno življenje, če že ne pravo blagostanje.

Tudi o kmečki izobrazbi bo govora na brezjanskem taboru. Časi, ko so trdili, da je izobrazba kmetu nepotrebna, so že davnaj za nami. Danes še posebno za kmečkega človeka veljajo besede:

Kmečki žulji — naš kruh!

Položaj svetovnega kmetijstva in mi

Nadaljevanje.

Passivne evropske države — razen Anglije, ki pa krije skoraj vse svoje potrebe itak iz svojih kolonij — potrebujejo torej zaradi dviga svojega lastnega kmetijstva od leta do leta manj in postaja zato položaj za kmetijske države od leta do leta neugodnejši. Še prav posebno jasno nam pa stopi ta neugodni položaj pred oči, če se ozremo na potrebe mesa in živine onih držav, ki te stvari uvažajo. Od vse goveje živine, ki jo Nemčija zakolje, uvažala le 2.4% glav, vse drugo zredi doma, a Italija tudi le 6.5%. Koliko pa n. pr. Nemčija zakolje? Toliko, da pride na vsakega Nemca letno 51 kilogramov mesa, dočim ga pride pri nas komaj 18 kg. Iz tega sledi, da ni treba narediti Nemcem prav nič drugega, kot da sne vsak namesto 51 kg samo 49 kg mesa letno, pa jim ne bo treba uvoziti niti enega repa, a še vedno bodo pojedli ravno trikrat toliko mesa kot mi. Ali torej Nemci res potrebujejo našo živino? Odgovor si lahko napravi vsak sam. Ali moremo torej mi Nemcem narekovati cene naše živine? Zahvaliti moramo Boga, če jo sploh vzamejo, ne pa da bi imeli mi v rokah še kaka sredstva in moč, da izsilimo od njih cene, ki bi jih radi imeli. Ta skrajno neugodni položaj se mi je zdelo potrebno podrobno obrazložiti zlasti še zato, ker se zadnja leta na raznih shodih in v raznih člankih postavlja zahteva, naj vlada ali kdo poskrbi za višje cene živine. Kako? Da, eno sredstvo je: uvesti po vzorcu »žitnega režima« še »živinski režim«, da bi nakupovala država sama izvozno živino po višji ceni kakor je na svetovnem trgu, a že »žitni režim« nas je stal prav zelo drago, kdo naj plača še »živinski režim«.

Navedel sem primer Nemčije, ker je ta posebno poučen. Res je, da glede drugih držav še nisimo tako daleč in da tam položaj še ni tako slab, vendar gre vsaj nekako v tej smeri povsod: kmetijske države postajajo skoraj na milost in na nemilost odvisne od industrijskih držav, ne pa narobe. Nemčija, Francija in Ita-

>Kolikor znaš, toliko veljaš!« Kmetu je potrebna zlasti strokovna izobrazba. Več praktičnega znanja in manj nepotrebne starokopitnosti bo treba, ako bomo hoteli iz svoje skope zemlje iztisniti toliko, da bodo naši rodovi na njej lahko živeli. Pa tudi splošna izobrazba je kmetu potrebna. Danes bi ne smelo biti niti ene kmečke hiše, kjer bi dobre knjige in časopisi ne imeli domovinske pravice in od koder bi mladina ne pohajala v prosvetne organizacije, ki ji bodo dale tega, kar vsak človek, tudi kmečki, danes med svetom potrebuje. Kmečka zveza je zlasti za kmečko mladino tudi vzorna izobraževalna organizacija.

Kmetje, v nedeljo k Mariji Pomagaj na Brezje! Kot verni sinovi katoliške Cerkve boste pri Kraljici Slovencev dobili notranjega miru in tolažbe. Kot najboljši sinovi naše lepše Slovenije in pripadniki našega najmočnejšega in najpotrebnejšega stanu pa se boste v družbi tisočev enakomislečih navdušili za svoj stan, še bolj vzljubili svojo zemljo, še bolj glasno povedali svoje želje in se okrepili za nadaljnje delo vrnili na svoje domove, kjer vas čaka plug in družina, ki jo mora vaša žuljava roka preživljati.

lija so kot glavne evropske uvozne države (Anglije ne moremo računati sem, ker krije vse potrebe iz lastnih kolonij) uvozile pšenice

v poprečju let 1926-31 52.1 milij. centov
leta 1932-33 13.3 milij. centov
leta 1935-36 3.7 milij. centov

Govede so uvozile iste države:

v poprečju let 1926-30 504.800 glav
leta 1932 172.800 glav
leta 1935 200.800 glav

Prašičev iste države:

v povprečju let 1926-30 1.536.500 glav
leta 1935 le še 792.400 glav

To je pa tudi povsem razumljivo. V poprečju let 1911-13 je pridelala Nemčija za 66 milij. prebivalcev 3.76 milij. ton pšenice in 38 milij. ton krompirja, leta 1935 pa za 67 milijonov prebivalcev 4.43 milij. ton pšenice in 46 milij. ton krompirja. Nemčija, Francija in Italija uvažajo komaj okroglo 1% od tistih prašičev, ki jih zakoljejo.

Glavna naša odjemalca sta Nemčija in Italija. Mi smo še pred priključitvijo Avstrije k Nemčiji izvažali v Nemčijo 25% vsega našega izvoza in v Italijo prav tako 25%, a ta

Socialno zavarovanje našega kmeta

Neizrečno hvaležen sem g. uredniku, ker je z razglavitvijo javnega posvetovanja omogočil »Domoljub«, glasilo slovenskega ljudstva in borce za ljudske koristi in pravice, izpolniti veliko nalogo v zgodovini našega naroda: Vzbuditi zanimanje za socialno zavarovanje med najširšimi ljudskimi plastmi, obenem pa dati priložnost, da se ljudstvo samo oglasi in javno pove svoje mišljenje o tem prevažnem vprašanju!

Podpisani sem že pred desetletjem, kot mlad kmečki fant, ki sem imel priložnost od blizu opazovati kmečko življenje, prišel do prepričanja, da je za naš kmečki stan splošno ljudsko socialno zavarovanje: za bolezen, za nezgode, za starost in onemoglost edina rešilna pot, ki je zmožna izpeljati naše ljudstvo iz prepada, v katerega se vedno bolj pogreza.

Naše kmetijstvo je namreč nerentabilno. Delo na gruntu ne donaja pri nas toliko dohodkov, da bi mogel kmečki človek kaj prihraniti za bolezen in stara leta ter za doto svojim otrokom. To dejstvo je vzrok, da zamaja naše kmečke grunte vsaka bolezen, da se toliko žalostnega sliši in bere o usodi kmečkih užilkarjev, je pa vzrok tudi neštevilnim sporom, tožbam in sovraštvu radi dote, ki jo pa grunt ne more dati, tudi če so jo otroci z delom na njem krvavo zaslužili. Edino socialno zavarovanje, ki bi omogočilo potrebnim brezplačno zdravljenje, vsaj ekornno oskrbo na stara leta in v slučaju nesreče, bi moglo odpraviti velik del bede in boja za lastno premoženje, ki je jamstvo in varstvo pred stradanjem na stara leta.

To mišljenje smo skušali mlajši kmečki ljudje razširiti tako med kmečkim ljudstvom, pa tudi med izobraženci, ki jih kmečka vprašanja zanimajo. Naše prizadevanje je bilo na videz brezuspešno. V svoji nepoučenosti noben od nas, mladih kmečkih fantov ni vedel ničesar o delu in bojih rajnega dr. J. E. Kreka za stvar, za katero smo se tudi mi borili!

Toliko bolj sem se zato zavzel, ko sem zagledal v zadnjem »Domoljubu« članek o ljudskem socialnem zavarovanju in mislim, da smem ta članek in posebno še razpis ankete o ljudskem socialnem zavarovanju smatrati kot veliko zadoščenje

naš izvoz je tvoril za Nemce komaj 1.3% njihovega uvoza in za Italijane 3%. Če torej Nemci in Italijani zapro napram nam svoje meje, izgubimo mi s tem polovico svojega izvoza (glede kmečkih pridelkov še mnogo več), dočim bi se ne poznalo to Nemcem nič, Italijanom pa skoraj nič.

Bridka in trpka so ta dejstva, ki jih je po večini ugotovil tudi dr. Lavrič v svoji razpravi, a neobhodno je potrebno, da poznamo položaj in se ga zavedamo, da ne bomo iskali krivcev tam, kjer jih ni, in da ne bomo iskali rešitve tam, kjer je biti ne more. Vem, da vzbujajo nekateri moji članki ponekod nekako nevoljo, toda ali je zdravnik kriv bolezni, ki jo samo ugotovi, ali sem jaz kriv, če je tako. Ali naj o tem morda raje molčimo in pustimo, da se bo naš ubogi kmet še nadalje ubijal in čakal pomoči od tam, odkoder je biti ne more. Ne! Z molkom ne bo rešeno niti eno vprašanje in samo škodovali bi našemu kmetu in našemu kmetijstvu, če bi ta dejstva zamolčevali, kajti s tem bi ga pustili, da tava po poti, ki v danih okoliščinah ne vodi do izhoda iz njegove sedanje krize, temveč v vedno globji propad. Ni pa sedanji položaj brezupen na sploh. Kar vedno trdim, je le to, da morata naš kmet in naše kmetijstvo zopet na druga, na nova pota, kakor je moral kreniti na nova pota tudi proti koncu preteklega stoletja. Na kakšna in katera? Dolžnost vseh, ki se kakorkoli bavimo s kmečkim vprašanjem, je, da jih čimprej poiščemo. Fr. Erjavec.

vsil mlajši kmečki ljudje, ki smo se za to stvar v preteklih letih zavzemali.

Glede socialnega zavarovanja samega pa bi si dovolil napisati nekatere svoje misli o osnovnih načelih, na katerih naj bi zavarovanje temeljilo:

1. Socialno zavarovanje bi moralo biti splošno, t. j., obsegati bi moralo tudi vse druge stanove, ki niso še nikjer zavarovani in ki nimajo toliko lastnih dohodkov, da bi bili v slučaju bolezni, nezgode ali starosti obvarovani pred najhujšo revščino. Saj vidimo, da se borijo za uvedbo socialnega zavarovanja tudi mali obrtniki, kmečki posli in viničarji, toda kakor tem socialno zavarovanje privoščimo, tako odkrito izjavimo, da je socialno zavarovanje kmečkih poslov, delavcev in viničarjev na račun kmečkih gospodarjev nemogoče! Enako kot posli in viničarji, potrebujejo tudi mali kmetje in mali obrtniki nekoga, ki bi mesto njih nosil del stroškov zavarovanja, in ta položaj zahteva od vseh navedenih stanov, da se enotno borijo za skupno ljudsko socialno zavarovanje, za kakršnega se je boril tudi Krek!

2. Socialno zavarovanje bi moralo biti popolno, to je obsegati bi moralo zavarovanje za slučaj bolezni in nezgod, za onemoglost in starost. Seveda bi bilo tudi splošno in prislilno zavarovanje zoper požar, uime, za zavarovanje živine, za doto itd. zelo koristno, vendar je škoda zahtevati katerokoli izmed teh zavarovanj, dokler večina ljudstva ni zavarovana niti za golo življenje in najakromnejši kos kruha!

3. Socialno zavarovanje bi moralo biti javno, in urejeno za vsako banovino posebej, enako bi moralo biti upravljanje zavarovanja prepuščeno banovinom, kakš razmere v posrednih banovinah so tako različne, da je nemogoče izvesti enako socialno zavarovanje pri nas in n. pr. v pokrajinah, kjer ljudje na splošno niti čitati ne znajo, lejer ni šol, ne časnikov, kjer hiše nimajo podov, ne stropov, ne oken, postelj, miz itd., ljudje pa ne kruha, ne volje za delo.

4. Za ljudsko socialno zavarovanje bi morali prispevati vsi stanovi, ne samo zavarovanci, in sicer sorazmerno s svojimi dohodki. V tem oziru soglašam z načrtom o ljudskem soc. zavarovanju, kakor ga je izdelala ZAKS in ki določa, da se prispevki za splošno ljudsko zavarovanje pobirajo

v obliki doklad na vse občinske in banovinske proračune, to je, s prispevki vseh davkoplachevalcev (zavarovancev in nezavarovancev), sorazmerno z njih dohodki. Ta način prispevanja bi bil edino socialno pravičen.

Kje dobiti sredstva?

Prvič, večina onih, ki so socialnega zavarovanja najbolj potrebni, pri najboljši vojni ne more plačevati potrebnih zavarovalnih prispevkov. Socialno zavarovanje, za katerega bi morali zavarovanci sami prispevati vsa denarna sredstva, bi pomenilo za večino naših kmetij gospodarsko smrt. Saj je znano, da marsikje na kmetih ni niti denarja za sol, niti za davke, odkod torej denar za prispevke za socialno zavarovanje! Na tak način je zavarovanje neizvedljivo!

Večino sredstev za ljudsko soc. zavarovanje bi bilo potrebno dobiti izven vrst zavarovancev, to je — po domače povedano — drugi stanovi in premožnejši posestniki, ki imajo boljše življenjski položaj, bi morali nekaj žrtvovati za revne rojake. In tu se pokaže druga težkoča: oni, ki nimajo in ki bi lahko žrtvovali, ne bodo hoteli! A kdo jih bo k temu prisilil, ko je moč navadno tam, kjer je denar! To je največja zapreka pri izvedbi ljudskega socialnega zavarovanja, ki jo bo težko premagati. Kvečjemu bi premožne sloje našega naroda pripravila do teh žrtev zavest, da je končno le tudi njih usoda povezana z usodo širokih ljudskih plasti in da bi urejeno socialno zavarovanje gotovo nadomestilo mnogo izdatkov za socialne zaenane, ki pa pri sedanjih neurejenosti ne hasnejo mnogo.

5. Se eno načelo glede izvedbe socialnega zavarovanja bi omenil:

Naj ne bi zbirali velikih »fondov«, temveč bi se uravnali prispevki po vsakoletnem proračunu stroškov zavarovanja, h katerim bi se nekaj pridalo za ustvarjanje rezervnega sklada, ki naj bi se nalagal zgolj v kmečko zemljo, posebno v obmejnih krajih. Proti velikim fondom sem zato, ker vidimo njih čudno usodo, da namreč skoraj nikoli ne koristijo onim, za katere so se zbirali. Pa tudi nestalna vrednost denarja ne priporoča zbiranja velikih denarnih »fondov«, ki lahko zgubijo v kratkem času svojo vrednost, kar smo že doživeli med svetovno vojno.

To bi bile moje misli o snovah ljudskega socialnega zavarovanja. O podrobnostih zaenkrat ne govorim, ker si gotovo niti v teh načelnih točkah ne bomo še tako kmalu vsi edini. V korist vprašanju samemu pa bo, če vsak svoje misli napiše in jih pošlje uredništvu »Domoljubac«, da bo zadeva obdelana od vseh strani in z vseh stališč. Posebno prosim vse nekdanje tovariše v boju za kmečko socialno zavarovanje, da stopijo ponovno na plan in se oglasijo k besedi o tem prevažnem vprašanju, ki nu naša kmečka javnost in kmečke organizacije posvečajo vsak dan večjo pozornost.

Tone Bantan.

Naši nedeljski tabori

Naj na kratko navedemo najpomembnejše javne prireditve, ki so bile zadnjo nedeljo v juliju, in sicer po vrsti, kakor smo prejeli poročila.

Mogočen je bil narodni tabor v Soštanju, posvečen 20 letnici rojstva svobodne Jugoslavije. Prišlo je na zbor nad 8000 ljudi in oba slovenska ministra, ki sta imela tudi primerne nagovore. Minister dr. Korošec je izrazil med drugim upanje, da se bo »dr. Mačkovič« v doglednem času ustavil na pravi postaji, kjer ga bo čakala večina Srbov, večina Slovencev in večina muslimanov.

Drugi večji zbor slovenskega ljudstva je bil v Komendi ob priliki blagoslovitve novega Prosvetnega doma. Zbralo se je nad 6000 ljudi, ki so navdušeno pozdravili navzočega ministra Dragišo Cvetkoviča, bana dr. Natlačena in druge domače in tuje odlične osebnosti. Dom je blagoslovil stolni prošt dr. Nadrah. Popoldne je prišel v Komendo poleg obeh slovenskih ministrov tudi škof dr. Rožman. Zelo lep nagovor je imel tudi minister Cvetkovič. Minister je povedal tudi tole: Tu, v tem lepem kraju, kjer je naš veliki Jugoslovan dr. Janez Ev. Krek črpal svojo narodno zavest, ste vi pokazali, da hočete delati in živeti, pokazali ste svoje tvorne sile in stremljenje po velikem kulturnem in prosvetnem udejstvovanju, ki nam daje neomajno zagotovilo o naši svetli in srečni bodočnosti. Z zaupanjem v velikega borca Korošca ste ohranili v najtežjih dneh ono navdušenje in smisel za požrtvovalno delo, ki sta potrebna, da bo narod velik in močan. Nato je minister razvijal lepe misli o prosvetnem delu na našem podeželju in med drugim dejal: Ta vaš novi prosvetni dom nam je v zagotovilo, da se naš narod zaveda svojih velikih nalog v svoji lastni narodni državi. To bo spomenik poznim rodovom, da so njihovi očetje mnogo storili za kulturni in gospodarski ter socialni procvit naše države. Posebno mi je drago, da sem imel danes priliko, da se ponovno prepričam o vaši veliki ljubezni

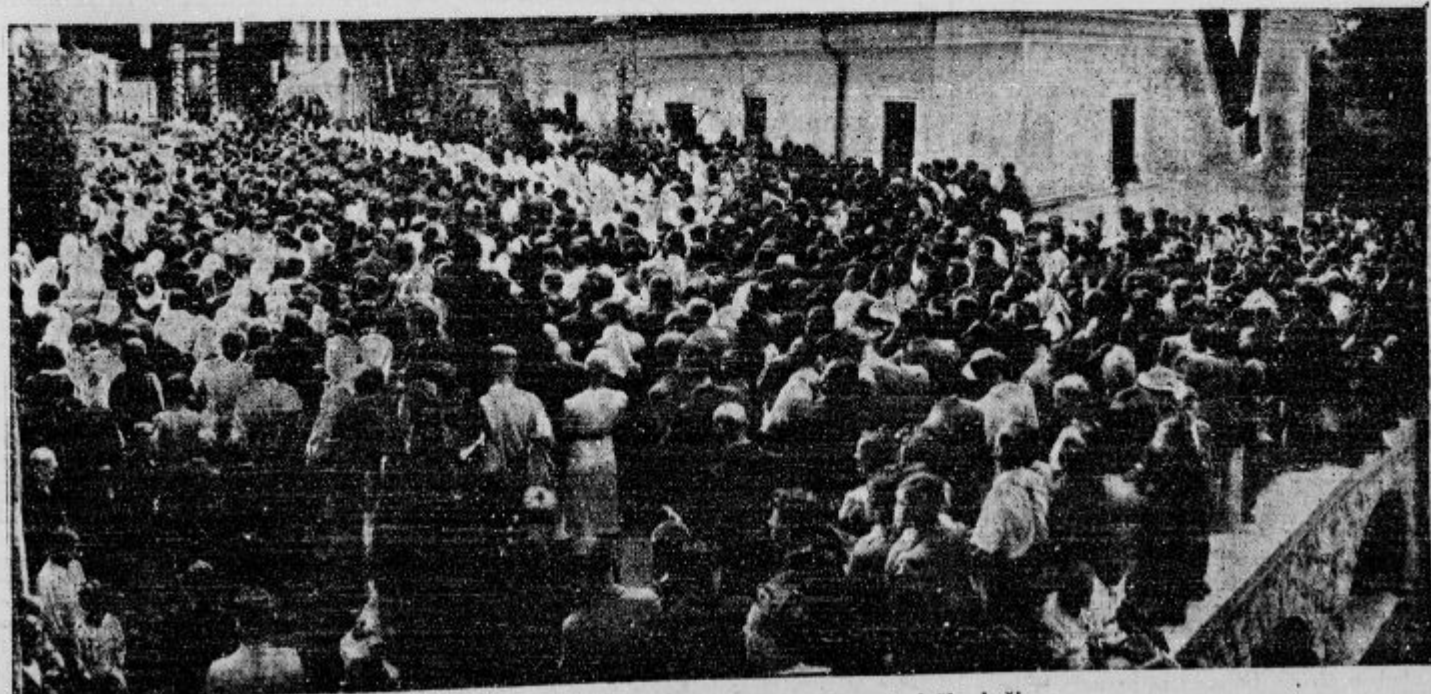
do naše skupne države in o vašem vztrajnem delu za njen vsestranski napredek.

Tudi tabor Dolenjcev v St. Rupertu, ki je imel sicer bolj krajevni značaj, je uspel nad vse pričakovanje. Silen vtis je napravil na množico okrog 4000 ljudi veličasten spreved od postaje do vasi, kakor tudi cerkveni govor bivšega šentrupertskega kaplana, sodaj šempetrskega župnika Košmerlja. O smernicah našega izobraževalnega dela je krasno govoril ravnatelj Dolenc, prav tako je žel za svoje tehtne besede viharno odobravanje ljudstva tudi urednik Mirko Javornik. Pri popoldanskem telovadnem nastopu je bilo še več ljudi kakor dopoldne.

Zelo so se postavili zadnjo nedeljo tudi v obmejni Hotedršici. Kar 600 ljudi je korakalo v sprevedu, med njimi več kot dva tretjini uniformiranih članov in članic. Na taboru je govoril tudi inž. Sodja, ki je med drugim poudaril, da 30 letno delo Prosvetnega društva ni le ponos Hotedršice in Slovenije, ampak tudi najlepši dar, ki ga kakršna organizacija more dati Jugoslaviji ob njeni dvajsetletnici. Popoldne se je pojavil pri telovadbi tudi burno pozdravljen minister dr. Krek.

Slovenski dom

JE NAŠ CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM ČITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZAMONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA«, JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICE UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ STEVILKE LIETA NA OGLED.

Nepregledne množice na taboru v Komendi med službo boje.

KAJ JE NOVEGA

DROBNE NOVICE

Prosimo vse župne urade — oziroma zastopnike, da bi nam poslali čimprej štev. 27 in 28 »Domoljub«, ako ga jim je kaj ostalo. Pošljite nam gorje številke »Domoljub« čimprej, da bomo mogli ustreči novim naročnikom, ki žele tudi »Domoljubove« štev. 27 in 28.

Uprava »Domoljub«.

d Pokroviteljstvo nad proslavo 20 letnice osvoboditve Maribora je prevzel kralj Peter II.

d Evharistični kongres sklicuje škof otoka Krka dr. Josip Srebrnič za 14. in 15. avgust. Škof dr. Srebrnič pravi v svojem pozivu na ta kongres, da se je treba danes zbirati okoli Evharistije tako proti brezbožnemu komunizmu, kakor tudi drugim protikršćanskim gibanjem. Pri nas so potrebni ti kongresi posebit še zaradi izpodkopavanja katoliške vere v vzgoji, zaradi oskrunjevanja nedelje, zaradi rušenja javne morale, zlasti v kopalnicah, in zaradi dela za neko negleto versko edinstvo. Na kongresu na Krku hočemo naglasiti, da je samo v katoliški veri rešitev hrvatskega naroda in da hočemo to vero braniti in če treba zanjo tudi trpeti in umirati.

d Na posredovanje obeh slovenskih ministrov je prosvetni minister podpisal odlok, s katerim se v šolskem letu 1938-39 odpro klasični oddelki na realni gimnaziji v Celju.

d Jugoslovansko zlato. Proizvodnja zlata v Jugoslaviji se je zadnja leta močno dvignila. Strokovnjaki sodijo, da bodo v jugoslovanskih rudnikih v enem izmed prihodnjih let pridelali že 3000 kilogramov zlata. Največ zlata daje rudnik Bor, in sicer 1811 kg. Okrog sto kilogramov zlata pa pridobe pri nas letno iz raznih rek. Jugoslavija bo kmalu postala vodilna evropska država pri proizvodnji zlata.

d Z vodovodom v Št. Vidu pri Stični še vedno ni nič. Merodajne oblasti oziroma poročevalce pri gradbenem ministrstvu dobi že kakšen vzrok, da dražbe cevi ne predlaga v odobrenje. Kako potrebno bi bilo, da bi se pričelo kopanje jarkov. Ljudje bi vasj za živež zaslužili. Ravno tako želi prebivalstvo Suhe krajine, da bi čim prej začeli z večjimi deli pri vodovodu v Zagradcu. Vemo, da v nobenem slučaju ni krivda na banovini, ampak v Belgradu, kjer razne komisije neznanako počasi rešujejo stvari, ki se tičejo Slovenije. Tudi tukaj se vidi, kako potrebno bi bilo, da bi takih stvarih odloča banovina, ki pozna naše razmere in ki ima tudi uradnike, kateri hitro delajo.

d Ali sta slinavka in parkljevka tudi ljudem nevarna? Zagrebčanov se je prijel strah pred slinavko in parkljevko, ko so slišali, da se ta bolezen z izredno naglico širi pri živini. Zaradi tega je priredil vseučiliški profesor dr. Hupbauer predavanje, v katerem je pokazal, da obstoji za ljudi prav majhna nevarnost okužbe. Oboleti utegnejo hitreje otroci, pa še listi le takrat, če prihajajo v neposreden stik z obolelo živino. Bolezen se prenaša lahko z mlekom, če ga ljudje uživajo neprekuhanega,

pa je tudi ta nevarnost manjša, ker bolne krave ne dajo v času obolevosti nobenega mleka. Sele po končani krizi dajo nekaj mleka, vendar pa je to mleko neužitno že na pogled. Mleko ima rjavkasto barvo, je sluzasto, po okusu pa grenkasto. Le ena nevarnost obstoji v tem, če ena in ista oseba molze bolno in zdravo kravo in pri tem z rokami prenaša klice bolezni. V tem pogledu pa oblast preprečuje širjenje bolezni s tem, da prepoveduje izvoz mleka iz krajev, kjer se je bolezen pojavila. Večkrat se zgodi, da parkljevko in slinavko prenašajo starejši ljudje, pa oni ne obole, temveč le živina, s katero pridejo v stik.

d Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Joselovo« grenko vodo zelo dobre uspehe. Zato uživajte dnevno po eno čašo »Franz-Joselove« grenke vode zjutraj na teče ali zvečer, preden greste k počitku.

Ogl. reg. 8 br. 30474/23.

d Italijanske vojne ladje v našem Šibeniku. Pred kratkim so pripluli na uradni obisk v šibeniško pristanišče štirje italijanski rušilci: »Ornani«, »Alfieri«, »Carducci« in »Gioberti«. Vsi štirje rušilci so se usidrali v pristanišču pred poveljstvom naše mornarice v Mandolini. Dve italijanski bojni ladji, in sicer poveljniška ladja »Cavour« in ladja »Giulio Cesare« sta se pa usidrali pred šibeniškim pristaniščem med Jadrijo in otokom Prvičem. Viceadmiral Marijan Polič, poveljnik jugoslovanske vojne mornarice, je sprejel na jahti »Vila« uradni obisk italijanskega viceadmirala Arturja Riccardija, poveljnika italijanske eskadre. Na obali je bila častna četa mornarjev z godbo, ki je zaigrala italijansko, nato pa še jugoslovansko himno. Po pozdravih je admiral Riccardi obšel v spremstvu viceadmirala Poliča častno četo mornarjev in jih nato pozdravil s »Pomozi Bog, junaci!« Na obalah je bilo ob prihodih zbranih okrog 6000 ljudi iz mesta in okolice. To je prvi obisk italijanskih vojnih

ladij v Šibeniku. Teh šest ladij ima vsega skupaj posadke 3000 mož.

d Pokojninski zavod v Belgradu bo začel samostojno poslovati s 1. avgustom letos. Do sedaj je ljubljanski zavod vodil vse poslovanje za novo ustanovljene pokojninske zavode, dokler ni bila osnovna tvarina pripravljena. Belgrajski zavod bo v kratkem poslal vsem delodajalcem in uslužbencem okrožnice, v katerih jih bo pozval, naj se odslej v vseh zadevah obračajo na novi zavod v Belgradu. Kdaj bo začel samostojno poslovati še zagrebški zavod, ni znano. Kakor se čuje, sarajevski zavod, ki je bil z novim zakonom ustanovljen, še ne bo začel samostojno delati, ker so na merodajnih mestih začeli misliti na velike stroške uprave, ki bi pogoltli večji del prispevkov malega zavoda, kakor je sarajevski. Zdi se, da bo osamosvojitve sarajevskega zavoda še vedno predmet razprav in računov.

d Boj z veliko kačo. Meter in pol dolga vodna kača se je lotila dveh zagrebških dijakov, ki sta taborila v bližini reke Spreče pri Derventi. Dijaka sta se v reki okopala in se nato sončila. Slednjič sta še zaspala, a takrat je iz vode prilezla velika kača in se na prstih enega izmed dijakov zvila v klobčič. Hlad je dijaka zbudil, da je začel raz sebe trgati kačo, toda žival je bila urnejša in se mu je ovila okrog vratu. Sele z združenimi močmi sta obadva kačo ukrotila in nato ubila. Kača ni bila strupena.

CVIČEK pravi dolenski dobite v Centralni vinarni v Ljubljani.

d Kdo bo prispeval za pravoslavno cerkev v Drvarju. Belgrajska »Politika« poroča, da bo Drvarju v najkrajšem času dobil novo pravoslavno cerkev, ki bo po svojem obsegu in slogu največja in najlepša v vsej bosanski krajini. O sredstvih za novo cerkev pa piše: »Delavci gozdnega podjetja »Šipac« so se odločili, da bodo cerkev zgradili s svojimi prispevki, ko so videli, da je meščani sami ne morejo zgraditi. Tako so vsi delavci brez razlike na vero pristali na to, da se jim utrga po en dnevni zaslužek v korist nove pravoslavne cerkve. Uradniki in pa ostali usluž-

KULTURNI KOTIČEK

Anton Medved

Eden najboljših pesnikov tega rodu, ki mu pravimo drugače Epigoni mladoslavske poezije, ki je šel povsem svojo pot je Anton Medved. Rodil se je v Kamniku 19. maja 1869, študiral v Ljubljani gimnazijo in bogoslovje, po novi maši pa je služboval kot kaplan v Semiču, Crnomlju, Smarju na Dolenjskem, Bohinjski Bistrici, bil škofijski tajnik, nato kaplanoval še nekaj let, dokler ni postal župnik na Turjaku. Mnogo let je bolehal. Umrl je 1910 12. marca. Svoje prve pesmi je objavil v Vrtnu in Angelčku, potem v Dom in svetu in Zvonu. Snovi je zajemal za svoje pesmi iz slovanske zgodovine, iz svetega pisma in iz stare dobe, to je dobe, ko smo bili še pogani. Učil se je pri Josipu Cimpermanu, pesniške oblike jezika in popolnosti pesniškega ustvarjanja. Pisal pa ni samo lirске pesmi, ampak tudi epeke, in sicer balade in romance. Prav rad je pisal legende, to so pesmi, kjer nastopajo evetniške osebe, zgodba sama pa je resnična ali izmišljena. V njegovih pesmih je tudi mnogo narodnih motivov. Večina njegovih lirskih pesmi je po naša razmišljanja o sebi in svetu, polne pa so tudi bolesti, vzrok tega pa je bila njegova bolezen, ki ga je mučila nekaj let. Znan je pa eo tudi njegove lepe pesmi elegije, to je pesem otožne vsebine, v teh pesmih se spominja

svoje matere. Svoje pesmi je Medved izdal v dveh zvezkih 1906 in 1909 z naslovom Poezije. Poleg pesništva pa je bilo njegovo polje še dramatika. Učil se je pri nemškem pisatelju Schillerju in angleškemu dramatikju Shakespeareju. Njegove drame so: Savel, Viljem Ostrovihar, Ivan Kacijanar, Za pravdo in arce, Na odru življenja in Posestrimi. Napisal je tudi nekaj veseloiger. Znani sta še njegovi drami Črnošolec in Stari in mladi.

Slovenski naturalizem

Ta kratka doba v našem slovetvu je nastopila pri nas po letu 1890, ko je drugod že zdravnej izumrla. Naturalizem riše življenje, kakršno je, zlasti pa osebne in družbene zablode. Slovstveno delo te struje je kakor fotografaka slika resničnega življenja in narave. Pisatelj ne izbira preveč snovi za svoje delo, celo kaj rad riše življenje iz dna, brez predočkov. Glavni zastopnik te struje pri nas je Franc Govekar z Iga pri Ljubljani, rojen 1871. Znan je njegov roman V kavi, novela Ljubzen in rodoblije, kjer slika v obeh delih nenravnost družbe. Napisal je še mnogo novel in črtic in še roman Svitaneje. Bolj znan je Govekar zaradi priredb Jurčičevih in Kernskovih Rokovnjačev in ljudsko igro, potem Desetega brata. Mnogo je prevajal za gledališče iz češčine, arb.-hrvaščine in nemščine. Tudi kot časnikar se je mnogo udeleževal. Naturalizem pa je tudi več ali manj uplival na druge pisatelje, nobeden pa se ni zasidral v tej st. ji, ki je kmalu prešla.

benci »Spada« pa so dali svojo trinajsto plačo in na ta način je gradnja nove cerkve omogočena.

d Nova šola na Homcu pri Kamniku bo kmalu dograjena. Bo ena najlepših v okraju. V tem mesecu bodo gotova pečarska in slikarska dela, tako da bo šola sprejela pod svojo streho učence že ob pričetku šolskega leta. Staro šolsko poslopje bodo preuredili v sirotišnico.

d Vse bralce Domoljuba opozarjamo, da svoje oblačilne potrebščine kupujete pri naši domači tyrdki F. L. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29 in 30, kjer dobite res dobro blago. Videli boste tudi, da bo tyrdka kmalu dobila nove prostore trgovske lokale, zaradi česar želi iz dosedanjih prostorov vso svojo zalogo razprodati, ter so tudi cene temu primerno znižane.

p Dr. Maček pred odhodom v Belgrad zbeleži? Te dni se je iz Kupinca, kjer živi na svojem posestvu, dr. Maček vrnil v Zagreb in se dal pregledati po dveh zdravnikih, ki sta ugotovila obolenje v grlu, ki pa ni nevarno. Utegne se zgoditi, da se bo obisk v Belgradu zaradi tega za nekaj dni odložil. Dr. Šutej pa je imel kot dr. Mačkov zastopnik sejo s člani delovnega odbora združene opozicije. Na seji je prišlo do nesporazumov zaradi opozicije, ki bi ga radi voditelj srbskega dela opozicije izdali o Mačkovem obisku. Končno pa so se vendarle zedinili o vseh podrobnostih dr. Mačkovega obiska, katerega pričakuje na vsak način. Dr. Maček bo baje ostal v Belgradu dva dni in v tem času bo več posvetovanj in sej, pri katerih pa ne bo zraven Dragoljuba Jovanoviča in dr. Ribafa, ki hodijo svoja pota in rušijo enotnost opozicije.

d 600.000 dinarjev je morala plačati pančerska občina po razsodbi državnega sveta svojim uradnikom, ker jim je za to vsoto znižala plače, a bi po pravilniku tega ne smela storiti.

d Ključev ni varno pozabiti. Da se pozabljivost rada maščuje, ni samo pregovor temveč tudi resnica. Preizkusil je to pred kratkim neki mariborski odvetnik. Pozabil je — sam ne ve kje — ključe od svoje pisarne. Bili so trije: eden od pisarne, drugi od odvetnikove posebne sobe, tretji pa od nje-

KMETSKA POSOJILNICA

Ljubljanske okolice, registr. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po **4%**

vloge proti odpovedi po **5%**

Za vse vloge nudi popolno varnost.

Otvorja tekcče račune in izvršuje vse denarne posle.

gove pisalne mize. Iskal jih je zjutraj povsod, pa jih ni našel ter si je potem pomagal s ključi svoje uradnice. Ko pa je včeraj popoldne prišel po kosilu zopet v pisarno, je svoje ključke naenkrat zopet našel. Vsak ključ je tičal v svoji ključavnici in vse ključavnice so bile odprte. Iz pisalne mize pa je zmanjkalo doktorju okrog 300 din. Ključke je očitno našel neki nepridiprav, ki je videl, kdo jih je izgubil, pa je napravil potem med opoldanskim odmorom v odvetnikovi pisarni obisk, ki se mu je čisto dobro izplačal. Bil pa je še tako pošten, da je potem pustil ključke v ključavnicah, tako da je odvetnik zopet prišel do njih.

d Pri korpuulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katera se uporablja brez posebne di-jete. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Org. reg. št. br. 30474/38.

d Obrtniške razstave so otvorili v nedeljo 31. julija ob navzočnosti bana dr. Natlačena v St. Vidu nad Ljubljano. Razstava je velika in skrbno urejena. Priporočamo, da je obiščete!

d Ukinjen je pasji kontumac v Ljubljani.

d Banska uprava podpira stremljenje občin za napeljavo elektrike. Banska uprava dravske banovine se dobro zaveda pomena elektrifikacije naših krajev v Sloveniji. Povsod podpira vsako stremljenje občin, ki žele,

da se napelje električna napeljava, ki ima za povzdigo našega kmetijstva velik pomen. Med KDE in 33 občinami na Dolenjskem je bil dosežen sporazum za najetje posojila pri Pokojninskem zavodu, da se v teh občinah izvedejo vse elektrotehnične naprave. Prizadeta občine so najele s privoljenjem merodajnih oblasti in jamstvom banke uprave pri Pokojninskem zavodu 7 milij. din proti zmernim obrestim. Posojilo je razmerno razdeljeno na posamezne prizadete občine. V poštev prihaja tudi občina Ig-Studenec, ki se je pridružila zamisli dolenjskih občin. Zadevno posojilo je bilo pri pristojnih zemljiških knjigah okrajnih sodišč te dni vknjiženo in zavarovano.

d 14 sob so oplenili. Mariborski trgovec Josip Tšcharre ima v Sv. Juriju ob Pesnici gradič »Mirni dom«. Ono noč mu je bilo od do sedaj še neznanib storilcev vlomljen. Oplenjeno vseh 14 sob. Vlomilci so odnesli vse perilo, obleko, gosli vredne 6 do 7 tisoč dinarjev, vse prte, posteljnino itd. Vlomilci so v notranjost vdrli s silo. Skupna škoda znaša najmanj 25.000 din. Pred nakupom se svari.

d Prizad še izvažajo pšenico. Prizad je do sedaj kupil okoli 500 vagonov pšenice in jo začel izvažati v Nemčijo. Vso količino pšenice, katere izvoz nam je dovolila Nemčija, znaša 5000 vagonov. Ko bo Prizad to pšenico Nemčiji dobavil, bo začel izvažati pšenico v druge države, ki so nam priznale posebne ugodnosti. Poleg Prizada pa zelo kupujejo pšenico tudi mlinci, ki si hočejo zagotoviti potrebne zaloge. Tudi dobavitelji za vojsko so že začeli kupovati pšenico. Dovoz pšenice pa je še majhen ter se pričakuje, da se bo v začetku avgusta znatno povečal. Prizad je po višal nakupno ceno za pšenico iz srbijskih in slavonskih krajev, ker je letos kakovost te pšenice znatno boljša kot druga leta.

d Meščanska šola v Domžalah. Prosvetni minister Magarašević je na posredovanje slovenskih ministrov podpisal odlok, s katerim se v Domžalah odpre nova meščanska šola. Z novim šolskim letom 1938/39 se bosta na tej šoli odprla prvi in drugi razred.

d Na možganih ga je operiral. Delavec Stajč je začel silne bolečine v glavi in se oglasil pri zdravniku Okrožnega urada, ki mu je dal izruvati nekaj gnilih zob. Zdravnik dr. Matič iz Novega Sada je bil mnenja, da izvirajo vse bolečine iz vnetja zob. Ker je delavec tudi poslej čutil hude bolečine, se je ponovno zglasil pri zavodovem zdravniku. Deležen je bil usode že mnogih, kajti zdravnik ga je naglal domov, češ da se bolnega samo dela. Nato se je delavec zglasil pri zasebnem zdravniku, ki je pa ugotovil vnetje možganov ter Stajča sklenil ozdraviti z operacijo. Odprl mu

Veliko neurje po južnem Pohorju

Predzadnja sobota in nedelja sta bili za južno Pohorje, ki spada pod upravno področje slovenjekonjiškega okraja, dneva strahu in groze, kakor jih ljudje le malo pomnijo.

Ze v soboto zvečer so nizki, težki oblaki, prihajajoči od zapada, po silni dnevi vročini naznanjali, da noč ne bo mirna. Blizu druge ure zjutraj je ljudi prebudil silni naliv, ki je mahoma napolnil z vodo vse poltoke. Nad Brinjevo goro se je utrgal oblak. Deroča voda je odnesla pri Malaborni, Marčačici in Dobriški vasi vse mostove in brvi ter v Marčačici in Dobriški vasi pričela vdirati v hiše in hleve. Prebivalstva se je polastil silen strah ter so v naglici spravili živino iz hlevov na prosto. Vendar se je po dobrih dveh urah narasla voda umirila, tako da je kmalu bilo spet vse v normalnem stanju.

S pohorskih področij pa je naliv odnašal zemljo z njiv, ki se je valila v dolino, zraven pa pomandrala veliko njiv, kjer še žita niso poželi. Pokvarjeni pa so bili tudi drugi ori-

delki, tako da bo sad žuljev teh ljudi za dobro polovico manjši.

Kakor bi ne bilo tega pustošenja dovolj, je naslednji dan popoldne okrog šeste prišlo še drugo gorje in to v obliki strahovitega neurja s točo. Nevihita je nastala za konjiškim gorovjem, nekje v drameljskih hribih in se valila proti Vitanju, kjer je zaokrenila proti vzhodu. Med strašnim viharjem se je vsula severno od Vitanja suha toča, debela kot orehi, mestoma pa kot kurja jajca. Zavzela je velik obseg: vso vitanjsko kotlino in okolico, Bukovo goro pri Zrečah, Skomarje, Stranice, Zreče in okolico. Najhuje je divjala pri Stranicah in Bukovi gori, kjer je oklestila vse posevke in nasadč ter pustila za seboj žalostno sliko. Vsi opisani kraji so po tem neurju, ki ga takega starejši ljudje ne pomnijo, ob štiri petine vseh pridelkov. Toča je pobelila pokrajino kot pozimi. Močno je prizadeta pokrajina med Zrečami in Kobljem, kjer je padala toča že pred štirinajstimi dnevi.

je glavo, očistil možgane gnoja in spet vse začil. Vnetje možganov je povzročilo zastarelo vnetje notranjega ušesa. Operacija se je izvršno posrečila.

d Mladeniči rekruti! Oni, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve ali skrajšanega roka službe, čimprej vstop v kader, odložitev službe v kadru — informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. — Vsa pojasnila daje proti malenkostnemu plačilu koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova 14. — Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 dinarjev.

d Pri zaprtju ali pa pri motajah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josef« vode.

NESREČE

n Požar v Ehrlichovi tekstilni tovarni. 30. julija zvečer je na doslej še nepojasnjen način izbruhnil požar v predilnici in grebilnici tekstilne tovarne Ehrlich, ki se nahaja v Jevžarski ulici, kjer je bila svoječasnno dragonska vojašnica in jahalnica. Požar je bil silovit in je poslopje docela postalo žrtev plamenov. V njem se je nahajalo okoli 30 vagonov vate in popolnoma novi predilni stroji. Požarna nevarnost je bila tem večja, ker se v bližini nahajajo vojaška skladišča lesa za najmanj 20 vagonov. Razen tega je v okolici polno drugih poslopij, tkalnice in druge predilnice. Vse bližnje gasilske čete so hitro prispale, da vsaj omeje požar. Ko so ljudje v mestu zvedeli za požar, je ljudstvo, mlado in staro, peš, z avtomobili, bicikli in kolesi hitelo na kraj požara in se je zbralo tam najmanj 5000 ljudi. Vojaške oblasti so poslale čete, da vzdržujejo red. S tem požarom je prizadetih najmanj 200 delavcev, ki bodo začasno izgubili svoj kruh.

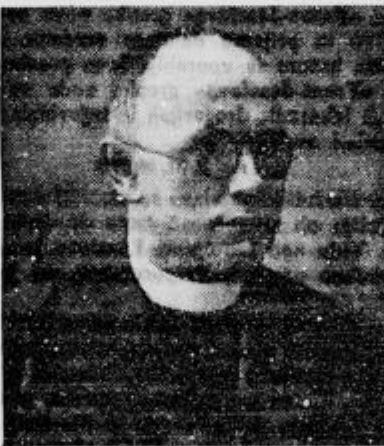
n Z žveplom je hotel prepoditi ose. Pri Sv. Benediktu v Slov. gor. so imeli velik požar. Zgorelo je gospodarsko poslopje posestnika Jožefa Krmeka. Poslopje je bilo 52 m dolgo ter 12 m široko in pokrito s slamo. Zgorelo je tako hitro, da so komaj rešili živino. Gospodar in gospodinja nista bila doma, ko ju je zadela nesreča. Podala sta se zjutraj v Maribor na semenj, zvečer pa, ko sta se vrnila domov, sta našla samo pogorišče. Doma sta pustila 11 letnega pastirja Franca Pavliča. Pastir je zasledil na hlevu osje gnezdo. Nahajalo se je v šopah pod streho. Nabavil si je nekje žvepleni zakad, ki se

Slovenski fantje in dekleta na telo vadišču v St. Rupertu na Dolenjskem

† Dekan Anžič Jože

Dne 30. julija je neizprosna smrt zopet posegla v vrste slovenskega duhovništva. V ljubljanskem Leonišču, kamor se je bil šel zdraviti, je umrl po štirih težkih operacijah Anžič Josip, župnik v St. Jerneju na Dolenj-

skem in dekan leskovške dekanije. Bil je med najbolj zglednimi duhovniki ljubljanske škofije: požrtvovalen, neustrašen, za pravice ljudstva pripravljen tudi umreti. Bog bodi g. župniku, dekanu in banskenau svetniku obilen plačnik!

uporablja za žveplanje sodov ter je hotel z žveplom prepoditi ose. Pomagal mu je pri tem poslu še sosedov fant enake starosti. Deček je privezal zakad na kol, prižgal žveplo ter ga vtaknil v osje gnezdo. Ker so se ose zapodile za njim, je pred nevarnimi žuželkami pobegnil s hleva. Osje gnezdo pa se je vnelo in od njega tudi slamnata streha in v hipu je bilo mogočno poslopje en sam plamen. Sosedje so komaj rešili živino in vozove, vse drugo — krma, gospodarsko orodje, stroji, ves pridelek žita je ogenj uničil. Domačim gasilec gre zahvala, da so sosednje zgradbe obvarovali ognja. Škoda se cení na 80.000 din, pa je le deloma krita z zavarovalnino. Pastirček je potem, ko je videl, kaj je povzročil, pobegnil ter ga še do sedaj niso našli.

n Nad 40 milijonov dinarjev škode je povzročila toča v zadnjih časih v donavski banovini. Ti oškodovanci so toliko na boljšem, ker tam že posluje zavarovalnica za primer vremenskih nezgod, ustanovljena na iniciativo in s podporo banovine. Kmetje so precej redno plačevali svoje premije, tako da je zavarovalnica nabrala do sedaj do 60% vseh premij. Ker pa izplačuje oškodovancem le tretjino iznosa, za katerega je bil kmet zavarovan, ima zavarovalnica dovolj sredstev v blagajni ter bo začela sredi prihodnjega meseca zavarovancem nakazovati zavarovalnino. Za najnujnejše primere, kjer je pomoč takoj potrebna, pa bo zavarovalnica podeljevala predujme pred dnem, ki je določen za izplačilo. Tudi pri nas bi bilo kaj takega treba, saj

Dr. Korošec govori desettisoč glavi množici na taboru v Šoštanjcu.

nas zadnja leta redno obiskujejo podobne nezgode.

n Otroka so izgrizle svinje. To se je zgodilo v Vojakovcu pri Križevcih. Oče in mati Rach sta šla na polje, a doma pustila dveletno hčerko Marico. Kmet je bil reven, pa je imel pod isto streho stanovanje in hlev za svinje. V času, ko staršev ni bilo doma, so svinje vdrele iz svinjaka in napadle otroka. Odgrizle so mu prste na nogi in na rokah, razgrizle stegni in nos. Ko so starši prišli domov, so našli otroka nezavestnega v krvi.

n Hiša z gospodarskim poslopjem je zgorela. Posesnik Ivan Poročnik iz Remšnika je šel po opravkih v Avstrijo, doma pa je ostala žena in mali otroci. Ko je žena odšla na polje, je naročila otrokom, naj pazijo na ogenj v štedilniku ter določajo drva, da se bo kosilo skuhalo. Otroci pa so naložili na ogenj predolga drva, da se vrata štedilnika niso dala zapreti, potem pa so odšli iz hiše k igri. Drva, ki so štelela iz štedilnika, so gorela ter so ogorki popadali na tla na druga drva in tako je nastal požar, ki je Poročniku uničil hišo in gospodarsko poslopje ter mu povzročil 20.000 dinarjev škode.

n Tilnik si je zlomil. V Radizelu pri Mariboru je viničar Franc Vodišek tlačil na gospodarskem poslopiju pod streho slamo, pa je zdrsnil navzdol in padel skozi nezavaroovano odprtino na gumno. Priletel je na trda tla škodnja na glavo ter si je zlomil tilnik. V petih minutah je bil mrtev. Pokojnik je bil star 67 let in je bil uslužben pri posestnici Mariji Kirbiš.

n Smrtna nesreča v kamnolomu. Industrialec Birola ima v Kresnicah moderno apnenico. Potrebno kamenje dobivajo po žičnici čez Savo iz Zapodja, kjer služi okrog 30 delavcev kruh dostikrat z življenjsko nevarnostjo. Te dni so delavci razstrelili neko pečino in je ostala gori še večja skala. Da bi jo spravili dol, je šel delavec Franc Stražar na vrh, da jo z železnim drogom spravi dol. Toda skala je ležala zelo narahlo. Ko se je Stražar spravil k delu, se je že začela premikati navzdol. Stražar je odskočil, ker pa je strmina, ni mogel odskočiti v stran, temveč navzdol. Valeča se skala ga je v trenutku dohitela in ga pokopala pod sabo. Navzočim delavcem, ki so to videli, je zastal dih, skočili so brž k njemu, toda nutil se jim je strahovit prizor: skala je pritisnila Stražarja na glavo s

Strašna letalska nesreča v Ameriki

V nedeljo, 24. julija je prišlo v Bogoti, v mestu južnoameriške države Kolumbije do strahovite letalske nesreče, pri kateri je 37 ljudi našlo smrt na mestu, nad 100 pa jih je hudo ranjenih. Nesreča se je dogodila popoldne pri veliki vojaški paradi, katero je gledal predsednik republike Kolumbije, vlada, parlament in zastopniki tujih držav, razen njih pa še okrog 20.000 občinstva. Pri slovesnosti je nastopilo 2000 vojakov vseh panog, zaključna tekma pa so bile letalske umetnije 36 aeroplanov. Do nesreče je prišlo, ko je bil spored slovesnosti že zaključen. Letalski poročnik Abadia, ki je letel kakih 500 m visoko, se je spustil v vijaku navzdol in je prišel pri tej umetnji čisto blizu tal, tako da ni mogel letala več obvladati in ga iz pada spraviti v let. Letala je treščilo v tla kakih 200 metrov od predsednikove tribune, naravnost v množico, ki se je gnetla proti iznodu. Vsak umik je bil nemogoč. Pri udarcu ob tla je letalo eksplodiralo. Eksplozija je odtrgala od

letala desno krilo, ki je porezalo glave več ljudem, udarilo ob stopnice, ki so držale na predsednikov prostor in jih razbilo. Kosi letala in lesa od tribune so žvigali na vse strani kakor granate in vse ljudi, katere so zadeli, na mestu ubili. Pri eksploziji je goreči bencin polil kakih 20 najbližjih gledalcev, ki so dobili pri tem strahovite opekline. Več jih je oslepelo. Množica je z divjim tulenjem skušala zbežati na vse strani. Ko so se gruče nekoliko razmaknile, se je očem nudil strahoten pogled: po tleh so ležale gomile mrličev in ranjencev. Po prvih ugotovitvah je nesreča zahtevala 45 smrtnih žrtev, okrog 120 ljudi pa je hudo ranjenih. V prestolnici so zaradi tega strašnega dogodka razglasili narodno žalovanje, odpovedali vse prireditve in svečanosti. Med mrtvimi je skoraj večina žensk in otrok.

V vsako hišo Domoljuba!

tako silo, da so mu izstopili možgani in je bil na mestu mrtev.

n Ameriški letalec se je smrtno ponesrečil pri Zemunu. Dne 28. julija se je na zemunskem letališču pripetila huda letalska nesreča, ki je zahtevala življenje mladega ameriškega letalca Gordona Mause. Maus je kot propagandni letalec znane ameriške letalske družbe z letalom »Flit« potoval po Evropi in na letališčih razkazoval podrobnosti letala »Flit«. Tako je pred petnajstimi dnevi iz Bukarešte priletel tudi na zemunsko letališče, na katerem je vsak dan izvajal v zraku najsmelejše vaje. Tako tudi to pot. V zraku je napravil drugega za drugim 24 loopingov. Po zadnji posrečni vaji je pa začelo letalo z motorji navzdol padati na zemljo ter je pri podvozu, ki ga gradijo izpod železniške proge, priletelo z vso silo na tla ter se čisto razbilo. Letalec je bil pri priči mrtev. Zastopniki oblasti so prihitali takoj na kraj nesreče in uvedli preiskavo o vzroku nezgode.

n Strela je ubila dva dečka. V vasi Doljanah pri Sarajevu je strela ubila med nevihto dva dečka, enega pa omamila. Dečki so bili na paši, ko jih je nevihta zalotila. V vasi

Lukovcu pri Tuzli pa je strela ubila 15 letno deklico. Ta deklica je sedela na pragu svojega doma z dvema sestrama ter držala v naročju mačko. Ko je strela udarila, je ubila njo in mačko, ostalima dvema sestrama pa se ni pripetilo nič hudega.

n Kozolec je zgorel posestnici Ivani Somraje v Starih Jaršah.

NOVI GROBOVI

n Koder pa smrtna kosa kosi, sreče ni prave, jok se glasi. V Zgor. Siški je umrla 16-letna dijakinja Cirila Černe. — V Orlici pri Ribnici na Pohorju je preminul 73 letni posestnik in trgovec Andrej Grögl. — Na Jesenicah je odšla med nebeške kralice Ivica Rakovec. — Na Pobrežju pri Mariboru je zapel mrtvaški zvon železniškemu uradniku v p. Mateju Joštu. — V Litiji so pokopali sodnega svetnika v p. Ivana Hutterja. — V Zagrebu je umrl slovenski učenjak 82 letni dr. Avgust Mušič. Čutil se je vedno Slovenca, čeprav je služboval več časa na Hrvaškem. — V Šmartnem pri Slovenjem Gradcu je zapustila ta svet soproga trgovca Katarina Verdnic. — V Begunjah pri Cerknici so pokopali 85 letnega Ant. Bonača. — V Žalcu so djali v grob posestnika in trgovca na Zg. Ložnici Leopolda Tratnika. — V Kamniku je odšel v večnost nadučitelj v p. in posestnik Lovro Horvat. — V Šmartnem v Tuhinju so spremili k večnemu počitku vdovo po nadučitelju in posestnico Agate Malenšek roj. Zore. — V Pamečah je umrl Vinko Vrbnjak. — V Mariboru so pokopali vdovo po nadučitelju Terezijo Mally. — Na Jesenicah so djali v grob posestnika in mizarskega mojstra Filipa Lazarja star. — V Breznici so položili k večnemu počitku Terezijo Dolžan. — V Ljubljani so odšli v večnost: Andrej Ivančič, soproga orožniškega poveljnika v pok. Marija Bon, uradnika držav. železnice Stefica Pavšič, šentjernejski župnik in dekan Jožef Anžič, veletrgovec s prašiči Ilija Predovič, uslužbenec drž. železnic v p. Jože Juvanc in Amalija pl. Schildenfeld roj. Conrad pl. Hötzensdorf. Naj počivajo v miru!

V Palestini teče kri

Angleške čete so začele v palestinski Haifi z obsežnim in brezobzirnim nastopom, da preprečijo nadaljnje zbiranje arabskih oddelkov, ki bi utegnili v Palestini začeti splošno vstajo in državljansko vojno med Arabci in Judi. Poveljstvo angleške vojske se je za ta korak odločilo spriču silovitega razburjenja, katero je povzročil strahotni atentat v Haifi. Tam je na živilskem trgu eksplodirala bomba, katero so nastavili Judje. Ob eksploziji je bilo na trgu veliko ljudi in so bile posledice atentata strašne. 65 Arabcev, moških in žensk, je bomba dobesedno raztrgala, 107 pa je bilo hudo ranjenih. Atentat je povzročil med arabskim prebivalstvom v Haifi silno razburjenje, ki se je kakor blisk razširilo po vsej deželi. V Jeruzalemu je prišlo do spopadov med Judi in Arabci, tako da so morali angleški oddelki ustaviti ves

promet po ulicah, koder krožijo samo vojaški avtomobili in tanki. Zaprli so tudi ceste, ki drži iz Jeruzalema v Jafo in Tel-Aviv. V Transjordaniji in Siriji so v dokaz naklonjenosti do palestinskih Arabcev razglasili splošno stavko. Oboroženi arabski oddelki iz Transjordanije so pretrgali mejne ograje in udri na palestinsko ozemlje. Vse trgovine v Jeruzalemu so zaprte in se že kaže pomanjkanje živil. V Jeruzalemu so ugotovili tudi več primerov nalezljivih bolezni, ker oblasti ne morejo vzdrževati redne zdravstvene službe. Angleška letala so v skupinah ves dan križarila nad palestinskim ozemljem ter razganjala arabske oddelke, ki se zbirajo po gorovju. Položaj v Jeruzalemu je tako zaostren, da morajo celo tuje nositi ali fes (turško rdečo čepico) ali pa pripet križ, da jih razdraženo arabsko prebivalstvo ne smatra za Jude.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih najboljši dnevnik »SLOVENEČ«!

RAZGLED PO SVETU

Vojna na Daljnem vzhodu

V kitajsko-japonski vojni so Japonci dosegli uspehe pred Hankavom, kjer so zasedli mesto Kjukjam. V sporu s sovjetsko Rusijo, ki je zasedla košček mandžurskega ozemlja,

pa so Japonci ostali pri besednih ugovorih in so sovjetsko izzivanje vtaknili v žep. Angleško časopisje ve poročati, da je pri Japoncih opažati počasi naraščajočo utrujenost.

Bratomorna vojna v Španiji

V Španiji je general Franco dosegel na zapadni fronti v Estremaduri velike uspehe, kjer je zasedel 3000 kvadratnih kilometrov ozemlja. Na vzhodnem bojišču pa so rdeči

začeli s proti napadom na reki Ebro, toda njihov sunek je bil takoj ustavljen in je Francova vojska začela s protinapadom v smeri proti Barceloni in proti Saguntu.

ITALIJA

s Razno. 22letni Rudolf Kosovel iz Sela na Vipavskem je šel na ples v Skrilje. Ko se je vračal domov, je na mostu v Potočah s svojim kolesom trčil ob ograjo, se ranil sence in obležal pri priči mrtve. — V Mirnu pri Gorici je umrla žena trgovca Olga Marmolja. — Italijansko časopisje prinaša izvlečke iz jugoslovanskih listov, ki poudarjajo navdušenje, katerega so bili italijanski mornarji deležni pri sprejemu v jugoslovanskih pristaniščih. — 55. rojstni dan je praznoval te dni Mussolini. — Mussolini je daroval pol milijona lir za pospeševanje olivnih nasadov v Istri. — V planinah nad Sočo se je smrtno ponesrečil 13letni pastir Karmel Mlajnc, ker mu je v roki eksplozirala granata. — Strela je udarila v gospodarsko poslopje Benedikta Lapajmeta pri Sv. Luciji ob Soči; poslopje je pogorelo do tal. — V Volarjih je požar uničil gospodarsko poslopje Janeza Lebana. — Zaradi nesrečnega padca na skednju se je v Idriji smrtno ponesrečil 40letni slovenski kmet Franc Albrecht. — Avtomobil je do smrti povozil 5letnega Adolfa Bukovca iz Tolmina.

NEMČIJA

s Tohtne besede Hitlerjevega namestnika. Ono nedeljo so v Celovcu proslavili žrtve narodno-socialistične vstaje pred štirimi leti. Spominske svečanosti se je udeležil tudi Hitlerjev namestnik Rudolf Hess, ki je poudaril tudi sledeče: »Ne za gmotni dobiček, bogastvo ali zavojevanja so padle naše žrtve. Naši možje so padli za svojo narodnost. Ničesar drugega ne zahteva naš narod od sveta, kakor pravico svojega obstanka. Zemlja, na kateri živi, mora biti resnično njegova! Za svoj obstanek se je nemški narod boril in se bo boril. Tudi danes pa Nemci ne mislimo na to, da bi si prisilno osvojili tujo narodnost. To je Führer opetovano naglasil. Nočemo pa v naših mejah izgubiti nemške narodnosti, za katero smo doprinesli toliko žrtev. To smo dolžni našim mrtvim!«

s Drobšč iz Korofana. Letnik 1918 in mlajši se lahko do 3. januarja 1939 javijo v prostovoljno vojaško službo in sicer v skupine, v katerih želijo služiti. — S 1. oktobrom se izevažajo plače bivših avstrijskih državnih uradnikov z onimi v rajhu. — Do konca junija je posetilo cesto pod Visokim Klekom 62.000 oseb. — Zlati novci za 10 in 20 mark bodo s 1. avgustom vzeti iz prometa. — 15letni srbski dijak Miloš Javič, ki biva na letovanju v Ribnici, se

je težko ponesrečil. Povožil ga je avto in se nahaja v deželni bolnišnici. — V Košuti se je smrtno ponesrečil narednik Helmut Rast. Ker pogrešanega sicer niso mogli najti, ga je iskalo letalo. Letalec je zasledil truplo v Košutniku na nepristopnem mestu. — V Celovcu je umrl bivši urednik lista »Freie Stimmen« Josef Freisinger. — V Celovcu je umrl trgovec s semeni Josef Keuschnig. — Ob Baškem jezeru bodo zgradili s prispevki Posaarcev velik mladinski dom. — V Celovcu je sedež gozdarskega urada za Koroško in Štajersko.

RUSIJA

s Žena sovjetskega zunanjega ministra pregnana v Sibirijo. Neki švedski diplomat, ki je bil tri leta v službi v Moskvi, je dal te dni zastopnikom tiska sledečo izjavo, v kateri je govoril o položaju Litvinove žene, ki živi v Svetlovsku v Sibiriji. Kakor znano je Litvinova žena po rodu Angležinja ter je pred nedavnim časom vrnila svojo člansko izkaznico Stalinu s spremnim pismom, v katerem je med drugim napisala, da neha biti komunistka, ker se ji gnusijo zločini, katere je izvršil načelnik tajne policije Ježov. Diplomata je dejal, da je Stalin takoj zahteval od Litvinova, naj se loči od svoje žene, ki so jo oblasti takoj odpemile v Sibirijo, kjer se zdaj preživlja s poučevanjem angleščine. Končno je ta diplomat dejal, da je Litvinov nedavno obiskal svojo ženo in jo prosil, naj javno prekliče svoje pismo, toda žena je to prošnjo odklonila.

s »Cvetka« iz sovjetskega raja. Kakor poroča angleški tisk iz Moskve, je sovjetsko-ruski notranji komisariat izdal odredbo, ki z njo prepoveduje hoditi inozemcem v cerkev ali pa bodo izgnani iz rdečih Rusije. Na podlagi te odredbe so izgnali že 200 inozemcev iz Moskve in Leningrada. Samo članov diplomatskih zastopstev ne zadene ta prepoved.

AMERIKA

s Na tisoč koscev se je raztreščil. 28letni milijonarji sin John Ward iz znane bogataške družine v New Yorku je splezal skozi okno svoje hotelske sobe v 17. nadstropju in se začel sprehajati po nazidku, širokem 35 cm, pročelja hotelske palače. Ljudem, katerih se je zbralo ogromno na ulici, se je zdelo, da je fant izgubil pamet. Na tem nevarnem mestu je Ward ostal okrog 5 ur in kadil cigarete ter se sprehajal. Na pomoč so poklicali policijo in več

oddelkov gasilcev, vendar ga niso mogli pregovoriti, da bi se nehal sprehajati. Gasilci so zaman poskušali, da bi ga dosegli s svojimi lestvami, ker je Ward dejal, da bo skočil na ulico, če se mu približajo. Gasilci so zaprli vso ulico in raztegnili mreže vzdolž vsega pročelja palače. Filmski operaterji so hitro posneli ta prizor, 200 policajev je moralo vzdrževati red. Promet se je na tej cesti popolnoma ustavil. Ljudje na cesti so že sklepali stave v razmerju 3:1, da bo Ward skočil. Gasilci so nato dve nadstropji nižje pod Wardom razpeli še eno mrežo, da bi ga prestregli, če bi skočil. Vse pregovarjanje, da bi se mladi milijonar vrnil v sobo, je bilo zastonj. Kljub svojemu čudnemu vedenju je delal njegov obraz vtis docela mirnega in nič zmešanega človeka. Ko so gasilci čez pet ur začeli Warda obrizgavati z vodo in ga tako prisilili na skok v mrežo, si je fant prižgal zadnjo cigareto in skočil v globino. Na nesrečo pa je padel nekaj centimetrov stran od mreže in se na tlaku razbil na drobne kosce. Kaj je milijonarja gnalo v grozno smrt, ni znano.

s S komunisti nič skupnega. Kakor po drugih državah na svetu, tako si tudi v USA komunisti prizadevajo, da bi ustvarili pod geslom boja proti fašizmu enotno fronto z vsemi demokracijskimi ljudmi. Za to skušajo pridobiti predvsem sodelovanje katoličanov. Ameriška komunistična stranka je v tem oziru naredila že več poskusov, ki so se pa vsi izjalovili. Te dni so voditelji katolikov v New Yorku prejeli od komunistične stranke novo ponudbo, naj bi skupno sodelovali. Katoliška duhovščina pa je z ogorčenjem odklonila to ponudbo, češ da pomeni ta komunistični korak največjo drznost in norost, kajti komunizem je sovražnik Cerkve štev. 1.

DROBNE VESTI

Za 56 milijonov frankov srebra so španski komunisti v avtomobilih pripeljali v francoski Perpignan za primer — bega.

Mussolinijev sin Viktor je priletel te dni z lastnim letalom v Berlin.

Velikih vojaških vaj v Nemčiji letos ne bo, ker so — predrage.

Za 37 milijonov dolarjev letal so letos izvozile Združene države ameriške.

Velik požar je uničil tovarno v Filakovu pri Pragi; 40 milijonov Kč škode; 2500 delavcev in 200 uradnikov brez dela.

Revolucija je izbruhnila na grškem otoku Kreti; vlada pravi, da je upor zadržala.

Plače bodo v kratkem zvišali angleškim častnikom.

DOBRO ČTIVO

Ako kupujete ali prodajate, rabite zanesljivega računarja. To Vam nudi knjižnica »Računar v kronski in dinarski veljavici, ki stane vezana 15 din in jo dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Marsikdo ni imel prilike v ljudski šoli, da se z računanjem dobro seznanil. Zato vam bo knjižnica »Računarc pri vaših kupčijah najzanesljivejši pomočnik. Izgovor, da se na take računarje ne spoznate, ne more držati, treba vam je le enkrat knjižnico natanko pregledati, kako so računni sestavljeni, in če vam kljub temu še ni kaj jasno, pa povprašate kakega prijatelja ali znanca — lahko tudi v knjigarni, kjer vam natanko razložijo, kako se »Računarc rabi. Ko se privadite računom, ga ne boste mogli pogrešati pri nobeni kupčiji. Na prvih straneh najdete tabele, kako preračunate krono v dinarje in narobe, dalje račune za cene od ene pare (vinarja) do 200 dinarjev pri enem metru, litru, kilogramu, kosu itd. do 1000. Na koncu so tabele od polodstotka do 12 odstotkov in glavnice do 100.000 din (kron) za en mesec, pol leta ali celo leto.

PO DOMOVINI

Ves slovenski kmečki stan bo 7. avgusta na Brezjah zbran

Hlito teko dnevi in bliža se 7. avgust, naš kmečki praznik. Na ta dan se bo zbralo na Brezjah slovensko kmečko ljudstvo: Z Gorenjskega in Dolenjskega, s Posavja in Podravja, iz Haloz, Prekmurja in Pohorja, iz Savinjske doline in iz Slovenskih gor, — od vsepovsod, kjer prebiva vera slovenski kmečki rod, — so prijavljeni tisoči kmečkih ljudi, ki se bodo z vozovi in kolesi, avtobusi in vlaki pripeljali na Brezje, na slovenski kmečki tabor.

Pojdite ta dan na Brezje tudi vi vsi, ki se niste prijavili, ker dozdaj še niste zavrdo vedeli, če vam bo mogoče iti! Opravili boste božjo pot, obenem pa boste navzoči na veličastnem kmečkem zborovanju, kakor ga še ni bilo. Z udeležbo na kmečkem taboru boste pokazali svojo kmečko stanovsko zavednost pred javnostjo in našimi voditelji! Naš kmečki tabor bo mogočen dokaz kmečke zavednosti in skupnosti vseh slovenskih kmetov! Na taboru bo blagoslovljena zastava Kmečke zveze, ki ji bosta botrovala dr. Anton Korošec in ga. dr. Natlačenova.

Redkokdaj se vam nudi za romanje na Brezje tako ugodna prilika kot zdaj: preskrbeli smo za posebni vlak iz Ljubljane do Otoč (Brezja), tako, da je tudi udeležencem iz najbolj oddaljenih krajev mogoče priti v enem dnevu na Brezje in nazaj domov. Tudi ne bo nobenih sitnosti. Za udeležbo na našem kmečkem taboru ni potrebna nobena taborna knjižica ali izkaznica! Le taborni znak, s katerim boste oproščeni tudi plačila mostuine na Brezjah, si kupite pri domači Kmečki zvezi ali pa pred cerkvijo, ali pa pred mostom na Brezjah.

Opozoriti pa moramo na neko spremembo. Zdaj pa smo dosegli pri železniški direkciji v Ljubljani ugodnost, da morejo tudi vsi oni, ki se bodo peljali s posebnim vlakom iz Ljubljane na Brezje, kupiti na domači postaji nedeljsko karto naravnost do Otoč! Prosimo, upoštevajte to, da vam ne bo treba podaljševati vozniš kart v vlaku, oz. imeti sitnosti glede tega!

Na splošno velja glede vožnje s vlaki tole: Iz vseh krajev Slovenije imate ugodno sveto s vlaki na Brezje, če se odpeljete iz domače postaje v soboto popoldne s prvim popoldanskim vlakom. V tem slučaju prispete na Brezje v soboto zvečer, oz. o polnoči. Iz krajev ob progah: Murska Sobota — Ljutomer — Ormož, Gor. Račgona — Ormož, St. Ilj — Maribor, Prevalje — Dravograd — Maribor in Dravograd — Velenje imate sploh le to sveto, s nedeljskim jutranjim vlakom ne pridete več pravočasno na Brezje!

Iz vseh drugih krajev Slovenije pa se brez skrbi lahko odpeljete še v nedeljo zjutraj s domače postaje, ker bo iz Ljubljane vozil posebni vlak, s katerim boste prispeli na Brezje tik pred začetkom cerkvenih slovesnosti! Posebni vlak odpelje iz Ljubljane ob 9.15 popoldne. Povratek iz Otoč ob 15.30. Demov se boste pripeljali lahko skoro vsi še v nedeljo zvečer, udeleženci iz okolišja sgoraj naštetih prog pridete pa domov šele v ponedeljek zjutraj!

Ce bo prišlo na tabor Kmečke zveze na Brezje, dne 7. avgusta mnogo udeležencev že v soboto, bo za nje v soboto zvečer po prihodu zadnjega vlaka rimska procesija z bakljami. Zborovanje Kmečke zveze na Brezjah, dne 7. avgusta, bo ljubljanska radio oddajna postaja prenašala od pol 11 do 12.

Dekliški dan na Betnavi

Prijetno je biti en dan v kraju, kjer nas skrbe ne tare, kjer je vse za nas pripravljeno — da nam *pozoriti veselje!* Kjer bomo zbrane samo dekleta in kot dekleta!

Saj veš, sestra, da smo dekleta tiste, ki gradimo bodočnost svoji Cerkvi, svojemu narodu! — Ponosna si lahko na to!

Glej, sestra: Mnogo bodo pripravile za Dekliški dan naše sestre iz vseh krajev, da nas razveselijo, navdušijo in pokažejo, kako visoko cenijo lepo življenje in delo za prihod Kristusa v duše svojih bližnjih — pa tudi: kako to one izvršujejo!

Sporod je pola vsega zanimivega!

Pojdimo torej obhajati naš praznik — Dekliški

dan — na Betnavo pri Mariboru res vse. Ponesimo a seboj svežost in pripravljenost na sprejete velikih, lepih — morda novih — toda vsekakor zanimivih stvari! Morda bomo potem bolj ponosna na to, da smo dekleta, in na to, da lahko toliko pomenimo svojemu narodu — ako same hočemo...!

Pridite, dekleta, vse na Dekliški dan! Obnovile boste svoj trdni sklep, ki vam ga je Bog položil v dušo: Obogatiti in požlahtniti hočemo ves naš slovenski narod!

Prijavite se do 12. avgusta na Betnavo pri Mariboru Zvezi katol. deklet. Za knjižico in znak, ki sta obvezna, plačate (s tem pa dobite pravico do prenočišča, čaja in za vstop k vsem prireditvam na Betnavi). *Cetrinsko vožnje* pa dobite s posebno spominsko knjižico Narodnega tabora v Mariboru, ki jo dobite na domači občini za 2 din.

Na Betnavo pridite 14. avgusta do sedmih zvečer! Pozneje vas ne moremo več sprejeti.

Knobleharjeve svečanosti v Škocijanu

Za Knobleharjeve slovesnosti, ki bodo v spomin 80 letnice njegove smrti 14. in 15. avgusta, je veliko zanimanje. Vse kaže, da bodo slovesnosti v vsakem oziru veličastne.

Sporod je naslednji:

V soboto, 13. avgusta zvečer: kresovi, razsvetljava, slovesno zvonjenje.

V nedeljo, 14. avgusta: ob 7. zjutraj otvoritev misijonske razstave, ob 9. sprejem prevz. g. škofa dr. Gregorija Rožmana, ob 10. sv. maša na prostem in govor gospoda škofa, ob 11. Knobleharjevo slavnostno zborovanje. Popoldne ob pol 2. pete litanije na prostem, ob 2. velika misijonska akademija s sodelovanjem škocijanske in okoliških župnij.

Na Veliki šmaren 15. avgusta: Zjutraj misijonska pobožnost v cerkvi s skupnim sv. obhajilom za misijone, ob 10. spominska slovesnost pri božjepotni cerkvi na Stopnem: sv. maša na prostem, nato zaključno misijonsko zborovanje pred cerkvijo.

Za to priliko je izšla tudi knjižica s Knobleharjevimi življenjepisi. Stane samo 2 dinarja in velja obenem za vstopnico k vsem slovesnostim.

700 letnica Vefesovega

Med ljudmi je veliko zanimanja za našo proslavo. Zato upamo, da se bo tihla dolinca, kjer stoji veličastna Marijina cerkev, napolnila s številnimi romarji. V nedeljo, 14. avgusta zvečer ob 9. bo pred

RAZNO

L. Ganghofer:

88

Martinij klošter

Roman iz začetka 13. stoletja.

Postlovenil Blaž Poznič.

33

Jutro je sinilo. Visoko nad pravalinami kralja Lednika je sijal na obledem nebu še ozek srp lune. S svojo svetlobo je v zori budečega se dneva oblival nove krne in z razbitim ledom in skaljem posejane ravni. Tih je bilo nad kamnitim mrtviščem. Le večasi se je rahlo potrkil kamen — jelenjad in gamsi, ki so bili zbežali pred podirajočo se goro, so se že zopet vračali. Nemirno so plezale živali po razvalinah okrog in iskale svoja pasišča in staje. Tako trdno kakor višavski ljudje se oklepajo tudi gorske živali zvesto grude, ki jih je rodila. Skale se rušijo in zasipajo prebivališča — komaj se je razvlekel prah, se ubežniki že zopet vračajo, da bi si izbrali nov dom nad ruševinami, ki pokrivajo starega. In kakor starega, se oklepajo zdaj tudi novega doma in so mu nezlomljivo vdani.

Razen od grušč, ki se je rahlo prožil pod stopinjami divjadi, je pretrgal zdaj tišino še neki drugi glas: zazvenčalo je, kakor bi stopil na kamen nakovan čevljev. Med razmetanimi skalami je blodil človek. Težka in počasna je bila njegova hoja. Ko se je vzpel na vrh nagrmadene kope, je negibno obstal in zastrmel v pomraku čez razsežno gruščevje, pod katerim je ležala pokopana Pusta koča in vsa gorska draga. Hropeč je zvenel njegov klic in odmeval v tišini: »Rotica! Rotica! Nihče ni odgovoril, nič se ni zganilo med razvalinami. Sam je stal, dolgo, naslanjaje se na skalo, kakor bi se

brez opore ne mogel obdržati na nogah. Vedno znova je klical ime in si hodil z rokami čez oči, da bi jim dal uzreti življenje, ki ga je iskal in nikjer našel. Težko sopeč se je končno obrnil, se spustil nizdol in se zopet vrnil, kakor bi bile v njem dve sili, od katerih ga je ena trdno priklepala na te razvaline medtem ko ga je druga vlekla dol v zasuti žleb pod Lednikom.

Nad skalami je prehajal sivi svit v beli dan. Vedno niže je stopal samotni človek. Dolgo je stal pred neko plastjo umazano zaprašene snega, ki je kazal belo vrdtino, kakor bi bil tam, ko se je ulegal prah, dolge ure ležalo človeško telo. Iz grušč in snega je molel vrh borovca. Posaja se spolzele oči samotnega moža čez zeleno vejevje, mimo zevajoče votline, po golem gorskem boku in na nasute gmote razdrobljenega kamnja, ki je polnilo žleb pod njim. Stok mu je pretresel prsi in omahujoč je stopil na zmedo ruševin. Njegov vročinski pogled se je ustavil na sleherni grudi, vsako skalo so potipale njegove drhteče roke in odlašaje je prestavljal nogo, kakor bi sleherni stopinja bila zanj nova muka. Strm usad mu je zaprl pot. V globini je zagledal jezero, s penami pokrito, belo ko mleko. Strjena melina je od vznožja skalovja segala liki siv otok daleč ven v jezero — kakor bi bili hoteli demoni kamnja nasuti ponosnemu dekliškem srcu, ki so ga strli v prvem vrisku njegove sreče, večno gomilo, bolj mogočno nego se je dvigala kdajkoli nad grobom padlega junaka.

Tresoč se, sklonjen nad usad je stal samotni človek na robu skal in strmel v globino. Hropeče je dihal, toda v njegovih rdeče otrobljenih, od prahu vnetih očeh ni bilo nobene solze. »Tako sem prisegel! Zdaj ležijo med njo in menoj gore!« Iztegnil je roke v prazno in ne misleč na smrt, ki mu je pretila, se je začel spuščati po žlebu. Kamor je stopil, se mu je sprožil pod nogo

cerkvijo verska igra »Slehernik«. Nato nočno čiščenje v cerkvi, vmes spominški govor. Ob eni po polnoči bo rimska procesija z baklami. Glavni del procesije bodo tvorili moški. Za duhovniki se bodo lahko uvrstili tudi ženske. Po procesiji bo pridiga in sv. maša in se bo delilo sv. obhajilo. Na Veliki Smaren popoldne ob pol 3. se ponovi igra »Slehernik«. Po igri bodo slovesne litanije. Za to priliko smo dali kovati prav lične romarske znake s podobno cerkve, samostana in z jubilejno letnico. Ta znak si bo vsak romar rad nabavil za 3 din, saj bo lep spomin na Velesovo. V drugih nedeljah med šmarnimi bodo letos še druge slovesnosti in bo vse nedelje in praznike dovolj prilike za sv. spoved, ker bodo pomagali misijonarji sv. Vincencija P.

Višarskim romarjem

Romarski vlak na Sv. Višarje odpelje v soboto 6. avgusta ob 7.30 zjutraj iz Ljubljane gl. kolodvor. Gor. kolodvor 7.33, torej vozi 18 minut za rednim vlakom. Iz Sk. Loke odpelje torej ob 8.11, iz Kranja 8.34. Odhod z Jesenic ob 10. Romarji naj vzamejo za seboj ogrinjala, plašče, za primer dežja dežnik. Plačuje se na Višarjih v lirah, pa tudi v dinarjih. Dobro je, da vzamejo s seboj nekaj lir. Tisti, ki se pripeljejo v Ljubljano z Dolenjskega, Notranjskega ali Štajerskega, imajo pri povratku polovično vožnjo. Na vstopni postaji kupijo vozovnico do Ljubljane obenem z železniško izkaznico K 13, ki stane 2 din. Ta izkaznica in vozovnica bosta služili za brezplačen povratek iz Ljubljane do vstopne postaje. Vsi drugi dobijo vzorne karte na vlaku, samo izkaznice morajo imeti vsi s seboj. Spored na Višarje ostane isti, kakor druga leta. Bakle za večerno procesijo dobijo romarji na vlaku proti plačilu 1 din. Vlak se vrača v nedeljo iz Zabnice 13.30, prihod v Ljubljano med 17. in 18. uro. Na vlaku naj se pokoravajo rediteljstvu in naj vstopajo v tiste vagone, katere jim bodo reditelji odkazali.

K sv. Hemi v Krko na Koroškem

Z dekretom sv. obredne kongregacije v Rimu je sv. oče Pij XI. potrdil večstoletno čiščenje blažene Heme in ji s tem dal naslov svetnice. Slovenci so vsa stoletja oem sv. Hemo vnato častili, saj je bila rojena na slovenski zemlji in je imela na naših tleh svoja posestva ter bila tako v živahnih stikih z našimi predniki. Ob slovenski proglasitvi za svetnico se ji hočemo tudi mi Slovenci pokloniti na njenem grobu v Krki. V ta namen pripravimo v

dneh 20. in 21. avgusta romanje k njenemu grobu v Krki na Koroškem, da sprosimo od nje sebi in svojim dragim mir na zemlji in mir v večnosti.

† Gregorij Rožman, škof.

Spored romanja.

Odhod iz Ljubljane v soboto zjutraj. V Celovcu kosilo; nato vožnja s parniki po Vrbskem jezeru k Mariji na Otoku, kjer bodo večernice.

Prihod v Krko isti dan proti večeru. Tu najprej večerja; zatem pridiga, lurska procesija in spovedovanje. Prenočišče je naročeno v samostanu oo. salvatorijancev. — V nedeljo zjutraj več sv. maš. Ob 7 pridiga in sv. maša prevz. g. škofa dr. Gregorija Rožmana.

Takoj po zajtrku povratek. Med potjo pri Gospe Sveti kosilo in večernice. Prihod v Ljubljano proti večeru, tako da se lahko vsi romarji odpeljejo domov še z večernimi vlaki.

Na železnicah je zaprošena polovična voznina. Zato naj si vsak romar kupi vozni listek od domače postaje do Jesenic-drž. meje; ta listek večja tudi za povratek. Vsi ostali stroški znašajo 130 din.

Kdor bi želel prenočišče na postelji, doplača 10 din. Za boljše hrano se doplača 25 ali 35 din.

Prijave sprejemajo župni uradi. Lahko pa se pošljejo naravnost na Salezijanski zavod Rakovnik (Ljubljana), ki romanje organizira. Vsak romar naj navede ime in priimek, očetovo ime, kraj in datum rojstva, poklic, stalno bivališče in točen naslov. Izvenljubljaniki romarji morajo poslati še dovoljenje okrajnega načestva za potovanje v Nemčijo.

Čas za prijavo velja do 12. avgusta. Skupno s prijavi je treba poslati tudi denar.

Mladinski tabor v Mirni peči

Fantovski odsek z Dekliškim krožkom v Mirni peči priredita 7. avgusta pod pokroviteljstvom g. bana dr. Natlačena mladinski tabor.

Ob 9 zbirališče na cesti pri Bartljanu, nato spoved. Ob 10 sv. maša s cerkvenim govorom, po maši tabor pred cerkvijo.

Ob 1 popoldne skušaja vseh nastopajočih, ob 2 litanije, po litanijah javni nastop s pestrim sporedom. Nato prosta zabava z godbo, šaljivo pošto itd.

Ker je ta po 17 letih prvi tovrstni tabor v Mirni peči, ste k udeležbi in sodelovanju vabljeni vsi, ki mislite pošteno, slovensko in katoliško, da skupno manifestiramo za pošteno, slovenska in katoliška načela.

Prosvetni tabor v Laškem

Naša mladina pripravila mogočen prosvetni tabor za laško okrožje s sodelovanjem celjske zveze. 21. avgust bo to. Fantje in dekleta! Kakor ste radi poohletli drugam na podobne prireditve, tako vas to pot vabi prijazno mesto Laško. Priporočate staršem, da tudi oni gredo z vami pogledat lepoto tega kraja in se z vami navduševat za svetle ideale. Prihajujemo, da boste 21. avgusta čestno in dostojno pokazali, da ste vsikdar zavedni in ponosni Slovenci ter dobri državljani. Slavje pa bo došlo še poseben pomen ob prisotnosti odličnih predstavnikov našega naroda. Mladina iz laškega okrožja in celjskega okoliša, 21. avgusta na svidenjet Bog živil!

Prosvetni tabor na Vačah

V nedeljo, dne 28. avgusta bo na Vačah prosvetni mladinski tabor s celodnevnim sporedom. Ob 9 bo sprejem gostov, nato spoved po trgu, ob 10 pa sv. maša. Po maši ljudski tabor pred cerkvijo. Popoldne ob 3 bo na travniku, ki nam ga je odstopil g. Vrhovec, telodni nastop fantovskih odsekov in dekliških krožkov.

Ker na Vačah že več let ni bilo enake prireditve, je za ta tabor med ljudmi veliko zanimanje in navdušenje. Vabimo vse odseke in krožke, da se tabora udeležijo v čim večjem številu v krojih. Prav tako vabimo ostalo občinstvo, da se v čim večjem številu udeleži našega tabora v narodnih nošah in v civilu.

Kmečki tabor v Litiji

Dne 21. avgusta bo v Litiji velik tabor Kmečke zveze. Ob 2 popoldne bodo večernice in župni cerkvi, nato blagoslov in razvitje prapora ter zborovanje na prostem. Po taboru velika tombola prosvetnega društva, kjer lahko dobiš za 3 din par volov. Pohitite z nakupom tablic, ki so na razpolago v trgovini A. Mahkovec v Litiji.

Jakličev dom v Dobrepoljeh

V Dobrepoljeh nameravajo postaviti Jakličev dom.

Kdo je bil Jaklič? — Vzoren katoličan, plemeniti človek, naš priljubljen ljudski pisatelj, znan vsem Slovencem, velik organizator, zlasti odlični pospeševalci združništva, ki je ustanovil skupno z dr. Jan. Ev. Kreckom pri nas prvofajnno-

grušč in umazani sneg. Ko je došel že blizu do dna, je začela drseti ploščica, ki je bil stopil nanjo. Rožljaje ga je nesel kamniti splav po strmini in ga izkrcal na potožni sipini. S hripavim smehom se je pobral in prijel kamen, kakor bi grabil sovražnika za prsi. »Moje vse si mi vzel! Samo mene ne! Zakaj le? Mar nisem smrti dovolj dober?« Z okrvavljenimi rokami si je pokrtil obraz in klecnal na tla.

Jutrnja svetloba je že rožnato obsevala vse gore, ko je trudno vstal in pogledal tja čez belo jezero. »Matil! Kako se vračam domov! Kaj naj ti porečem, ko me bo tvoje oko vprašalo?«

Ob koncu sivega melišča se je še enkrat ozrl. Telo mu je vztrepetalo in nemo se je oklenil skalnega čoka in prižel obraz k mrzlemu kamnu, kakor bi objemal, kar je ležalo pokopano pod meljo.

Kakor v sanjah se je opotekel naprej. Ne da bi si bil svest, kaj dela, je zavil proti mestu, kjer je bil pustil enodebelnik — kraj je bil ves spremenjen in čolna nikjer. Toda čez jezero je bil zgrajen most: skalna stena je bila zasula s svojimi sesutinami vodo do nasprotnega brega in oddelila majhen tolmun od odprtega jezera, kakor odrta ura pogube deteta od materinih prsi. Čez ta most, ki ni bila nanj stopila noga še nobenega človeka, je šla zdaj pot osamljenega moža, nato ob obrežju in proti domu po rebrah, s katerih so bili razbesnjeni valovi za streljaj visoko do golega poželi gozdno drevje. Polomljena debela so plavala po jezeru in iztegovala svoje sprepletene vejevje iz belih pen.

V jezersko kotlino je že lila svetla luč jutra, toda pestre barve jesenskega drevja se niso hotele prikazati. Ko okameneli so se videli listovci pod sivo odevo, ki jo je bil prostrel čeznje prah. Topo so se ozirale potnikove oči po žalostnih podobah okoli sebe. Videl je spre-

menjeno goro v višavi nad seboj in prepoznal po vseh skalnih pobočjih ceste, po katerih so bili drveli plazovi. Videl je Falkenštajn, nato nobene strehe nad njim, nobenega zatrepja in nobenih sten z okni, samo redke slope dima, ki so se počasi sukljali viškiju in se razblinjali v zraku. Videl je v daljavi šenavske pologe, brez gozda, brez hiš, sivi puščavi podobne. Videl je, kako se je na jezeru plavajoča slika lomasti začela spreminjati: med podrtimi smrekami in bukvami se je prikazovalo izruvano sadno drevje, tramovje, deske, ostanki strehe, pasja uta in čebelni ulji, obleka in leseno posodje. In včasih se je pojavila iz belih pen rjava lisa: plavajoče truplo goveda.

To vse je videl. Tudi na njegovo pot, ki se je bližala koncu, mu je nastrosilo opustošenje nekaj svojih prič: ribiško spravo in dolge konce mrež. Toda nič se ni vprašal, kaj naj bi to pomenilo. Njegovi omamljeni čuti so se zdeli nedovzetni za nov strah, njegovo potrto srce nezmožno nove, večje bolečine. Ko je došel do zadnje vzpetine v gozdu in uzrl pod nogami pristajališče z opustošenim gričkom, se je prijel z rokama za senca in obračal počasi spačeni obraz na vse strani. Nikjer ograje in razgledišča, nikjer hiše in hleva. Izginil je čebelnjak, vrtec in pokriti vodnjak. Samo nekaj tramov in raztrganih ostankov pletene ograje je bilo razmetanih naokrog. Razbito orodje in trupla govedi so ležala po vseh mlakah okoli pristajališča. Hraste je polomilo in odneslo. Le eno samcoto drobno drevec se je bilo otelelo iz slapovja valov. In na povsem golem holmu je ostal samo še štor, ki je bil nosil kamnito mizno ploščo in pa nekaj sledi zidanega ognjišča. Toda tam, kjer so stala ogradna vrata, se je še vedno dvigal križ, omajun sicer, poškodovan in blaten gor do prečnega trama.

Med štiri podrtih hrastov je čepela Hajlviha, ribi-

tero je kameni človek to koet privezal na svojo obutev, nakar se je po tej kosti lahko drsal po ledu. Te je bilo zanj važno, ker je njegova hiša stala tako rekoč na vodi. Kadar je voda zmrznila, se je moral posluževati drsalik, če je hotel na suho. Kadar ni bilo ledu, si je pač pomagal s čolnom.

»Razo na glavi vam bom najprej izmil, nato pa obvezal. Ali je morda storile misli, ko vas je napadel, na vaš denar?« — »Da.« — »Pa bi ga spoznali, če bi ga sedaj videli?« — »Seveda, saj je bila moja žena.«

Nobenih skrivnosti ni v abesinskem jezeru Tana. Abesinsko jezero Tana je dolgo veljalo kot skrivnostno vodovje, ki je velikega pomena za reko Nil in njegove doline. Domačini so dejali jezeru »globoko morje« in so bili prepričani, da je neskončno globoko in da vsebuje črna bitja. Po zavzetju Abesinije so se odpravila ekspedicija francoskih znanstvenikov v okolico jezera Tana, da bi razrešila te uganke. V listu »Nova antologija« je načelnik ekspedicije, profesor Daenelli, objavil uspehe te raziskave. Izkazalo se je, da je to »čarobno jezero«

ko v Sloveniji. Bil je tudi vzoren krščanski učitelj in vgojitelj, soustanovitelj Slovniške družbe. Bil je povzročen in skrben državni in deželni poslanec.

Temu velikemu in za ves slovenski narod služnemu možu hočemo postaviti trajen spomenik v njegovem rojstnem kraju v Dobropoljah. Spomenik ne bo iz bron, temveč veličastno poslopje, v katerem bodo prosvetne, dobrodela in druge koristne naprave.

Dne 21. avgusta bomo blagoslovili vogelni kamen Jakličevega doma. S to slovesnostjo bo združen tabor fantovskih odevkov in dekliških krožkov. Vse prijateljke in znanke pokojnega Jakliča in prijatelje naše mladine opozarjamo na to slovesnost in jih vabimo, da se udeležijo.

Kmečko-fantovski tabor v Šmarju

Dne 14. avgusta bo v Šmarju pri Ljubljani kmečko-fantovski tabor s sledečim sporedom: Ob 8.30 sprejem gostov in sprevod. Ob 9.30 sv. maša. Po maši kmečko zborovanje. Ob 14. večerice. Ob 15 telovadni nastop slovenskih fantov in deklet z zelo peštrim sporedom. Po telovadni prosta zabava s srečelovom. Prijatelji naše mladine, prihitite ta dan v Šmarje!

Mednarodni kat. esperantski kongres v Ljubljani

Jugoslovanska katoliška esperantska liga, ki je že zelo mlada, je lani prevzela veliko nalogo, organizirati XX. jubilejni mednarodni kongres katoliških esperantistov v beli Ljubljani.

Program kongresa:

Sobota, 6. avgusta: Ob 10 slavnostna otvoritev umetnostne razstave v Jakopičevem paviljonu; ob 11 slavnostna otvoritev filatelistične razstave v prostorih drž. trgovske akademije; ob 20.30 poznaliti večer v hotelu »Metropol«.

Nedelja, 7. avgusta. Ob 8 sv. maša v stolnici, katero bo daroval g. škof dr. Gr. Rožman, po maši esperantska pridiga. Ob 10 slavnostna otvoritev kongresa v frančiškanski dvorani; ob 13.30 skupno kosilo v hotelu »Metropol«; ob 20.30 slavnostna akademija v frančiškanski dvorani s peštrim sporedom.

Med tednom so seje mednarodne katoliške esperantske zveze. — Vsak dan kongresa bo ob

8 maša v esperantsko pridigo. — Kongres se zaključi v četrtek, dne 11. avgusta.

Kdor le more, naj se udeležijo kongresa, ker je kongresni prispevek malenkosten, 15 din s kongresno knjigo, brez kongresne knjige pa 5 din. Vstop h kongresnim prireditvam je dovoljen samo s kongresno karto. Prijave pošljite na naslov: XX. jubilejni mednarodni IKUE kongres, Ljubljana, Resljeva cesta 29.

Iz raznih krajev

Št. Jernej na Dol. Pretekli teden je nenadno umrl dolgoletni ključar cerkve sv. Urbana Janez Pirkovič z Ger. Vrhpolja. Bil je nad 40 let naročnik našega lista. — Te dni smo pokopali devetdesetletno Frankovto mater. — Večni mir! — Ooo sredo se je zopet pokazal rdeči petelin na poslopjih Janeza Zagorca in mu uničil hlev, skedenj in šupo. Spomladi mu je pogorel kozolec-dvojak. Oboje je delo zlobne požigalčeve roke.

Sv. Križ pri Kostanjevici. V nedeljo, 24. julija okrog 7 zvečer je strašno neurje z debelo točo uničilo najlepše vinske gorice v občini. Up kmeta, da se bo po strašni lanski poplavi in toči letos opomogel, saj so bile gorice tako bogato obložene, je uničen. Popolnoma so uničene gorice: Brezovice, Polšnice, Završe, Jugovec in Trebelnik. Nad tri četrtine so uničeni vinogradi v Gadovi peči. V Delinju, Grubljah, Piroškem vrhu in sosednjih gorinah pa preko polovice. Uničeni so tudi vsi poljski pridejki. — S tem so številni gospodarji ob edini dohodek in tako jim grozi letos zopet pomanjkanje in lakota. Ker so se mnogi že v pretečen zimski zadolžili na račun letošnjega pridejka za najnujnejši živež, so ob ves kredit pri trgovcih in tako upravičeno obupujejo. Potrebna je nujna pomoč. Prizadeti se zopet z zaupanjem obračajo na gospoda bana, da jim tudi letos, kakor lani, pomaga v njihovi stiski.

Vransko. Naša gospoda, ki se zateka v varstvo Nove dobe, se zadnje čase hudo razburja zaradi potrebnih sprememb pri naši požarni branji. Te spremembe so nastale zaradi nepotrebnega demostriativnega kujanja ob priliki slovesne otvoritve električne razsvetljave v Vranskem. Pa to je bil le povod, razlogi so bili globlji. Ker vemo, da Domoljubov papir ni tako potrpežljiv, kakor papir Nove dobe, naj se blagovoli pisec članka v Novi dobi zglasti v občinskem uradu, kjer bo lahko

natančno zvedel, kakšne ročice do desleje raste v našem gasilskem vrhu. Nadalje mi pisec podtika neko umikanje glede prošnje bivših gasilcev, naj bi se takoj sklical občini zbor. Tudi v tem pogledu mu bomo postregli na občinskem uradu črno na belem. Tam se bo lahko prepričal, kako malo spadajo politični izpadi v delokrog gasilstva. Da je dopisnik dovolj pokazal, kakšne barve je, se je v dopisu zaletel tudi v veličastni mladinski tabor v Ljubljani, toda brezuspešno. Preveč nas je bilo v Ljubljani, da bi mogel kdo blattiti njegov uspeh. — Za nevoščljivo norčevanje, s katerim je zaključen dopis pa nimamo drugega odgovora kakor pomolovaten posmeš. — P. F. Ž.

Študenec pri Ševnici. Mlatiči se že prav pridno oglašajo in vse kaže, da bo letošnji pridelek ozimice boljši kot druga leta. Doslej nas je Bog obvaroval vremenskih nezdov. Suša nas precej tare in komaj čakamo dežja, ki bi osvežil naša polja in senožeči. Ono nedeljo zvečer je grmel in se bliskalo kakor na sodnji dan. Strela je zažgala hlev. M. Gorenc v Rovšah. Ognej bi se bil razširil še na sosednja poslopja, če bi ne bili takoj na mestu gasilci, ki so nesrečo preprečili.

Preloka. Klanec »na žagci« so začeli prekladati. To delo je bilo res potrebno. Dobili smo 50.000 din podpore, s katero bomo izvršili zemeljska dela v daljavi 500 metrov. Iskrena zahvala g. banu, ki je že kot oblastni predsednik nakazal za ureditev Ziljskega klanca 200.000 din podpore. Za te podpore se je posebno trudil naš ban. svetnik g. dekan Bitnar, česar ne bomo nikdar pozabili. Da bo delo dovršeno, bo treba še kakih 70.000 din. — Spomladi smo imeeli puzabo, nato je pritisnila suša, a v soboto je prihrumelo neurje s točo, ki je uničila še to, kar je pustila suša. Težko se bomo preživeli do prihodnje letine, ako nam ne bo nihče priskočil na pomoč.

Vodice nad Ljubljano. Dne 31. julija je umrl Kocelj Anton iz Vodice, oče našega tajnika in sestre M. Joaneze, star 61 let. Bil je mož dela, skromnosti in vere, ki je vse življenje garal in trpel, najhuje pa je trpel zadnji mesec. Neštetokrat je kaj popravljal v župni cerkvi v Vodica ter pri šmarnoškem Materi Božji, v Vodica in okolici pa je skoro ni hiše, kjer ne bi vsaj enkrat moštrosko pleskal sob. Z žulji, neumornim delom in štedljivostjo je ustvarjal svoji družini prijeten dom in lepo vzgojil osem otrok, od katerih jih šest živi. Vsa štiri leta svetovne vojne je preživel na soški in tirolski fronti ter je zlasti zadnja leta na poslednih tam dobljenih poškodb stalno bolehal. V soboto 25. junja je nehal uživati sleherno hrano,

prav navadno jezero. Globoko je največ 14 metrov. Tudi rudnik ni moči najti v okolici jezera, pač pa je zemlja ondi tako rodovitna, da bo glede na poželjstvo brez dvoma največjega pomena za gospodarstvo etipske kolonije.

Škotska. Skotu je obolel sinok na davici. Ko mu zdravnik predloži račun, pravi Skot: »Upam, da mi boste dali nekaj popusta.« — Zdravnik: »Ni možo! Zdravniki imamo svojo tarifo.« — Skot: »Toda pomislite, da je moj sin okužen ves razred z davico.«

Krožna gola mesta na glavi se dajo ozdraviti potem obžarevanja s kvarcovo lučjo.

Peščeni vihar kje v puščavi in tudi na zelenem je nekaj strahovitega. V Indiji je nedavno razsajal, kakršnega ne pomnijo. Na letališču Delhi je premetaval dvoje letal kakor mali škvalci, zasul železniške proge, da so vlaki obšli v pokuku, posul cele vase do tri metre visoko ter pod seboj pokopal vse, kar je bilo živega. Pesek je nosil do 2000 metrov visoko od tal in ko je kmalu nato vihar prenehal, se je iz oblakov vsul peščeni dež. Škoda po peščeni povodnji je bila neprecenljiva.

čeva dekla. Ko je uzrla prihajajočega gospodarja, je šinila pokonci in mu stekla nasproti. Ze je bila na tem, da bi prišla jokati in tožiti, ko ji je pogled na ribiča ohromil jezik. Z raztrgano in na debelo zaprašeno obleko, z razpraskanimi in krvavimi rokami in koleno, s spačeni obrazom, z osivele brado in lasmi — takšen je stal pred prepadeno dekle. Ali je bil njen gospodar? Ali je bil Zigenot? In ne morda samo pošastna prikazen, ki jo je prišla strašiti na koncu vse groze, ki jo je bila že prestala? »Hajlvi!« Tudi njegov glas je bil spremenjen in ji je zvenel čisto tuje. »Kje so mati?«

Govoriti ni mogla, samo pokazala je. Oklevaje je šla pred njim in čim je nekajkrat prestopila, je počakala, ali sledi za njo. Pri hrastovih štorih je obstala; stoletna debela je odrezalo pri koreninah, Zigenotovo drevo pa prelomilo na zadnji zarez; poleg edinega, še stoječega drevesa sta ležali obe trupli: mati Mathilta in hlapec Vibo, oklepajoč se še v smrti svoje gospodarice.

Zigenot se je opotekel. Blodno se je ozrl nazaj na križ. Potem je iztegnil roke proti hlapcu: »Ta je bil zvest. In jaz se mu ne morem več zahvaliti.«

Hajlvi ga mu je morala pomagati, da je oprostil mater iz odrevenelih Vihovih rok. Medtem ko je začela dekla pripovedovati, je držal Zigenot materino truplo v naročju in gledal blede obraz, podoben licu spečega človeka. Čul je govoriti dekle o grozotni vodni steni, ki je bila prihrumela proti hiši, kako se je podiral kralj Ledenik, o nesreči, ki je zadela Gaden, o Vaccmanovi smrti, o propasti njegovih sinov in o požaru njegovega gradu. Toda kazalo je, da se ga prijemajo besede tako malo kakor umirajočega nesmiselnih blebet ljudi, ki stojijo okoli mrtvaške postelje. Samo enkrat je dvignil oči, ko se je iz polomljenega ločja ob jezeru odzval neki tožeči glas.

»Kaghanarti!« je zajecljala dekla. »Gotovo išče Hilm-trudo. S hišo je odnesla voda tudi njeno truplo.«

»Stiska in sila, kamor se ozreš!« Zigenot si je pritisnil materino glavo k prsim in ji božal mokre lase. »Mati! Tebi je dobro. Pojdiva! Položim te k očetu!«

Odšel je k pristajališču, nalovil nekaj tramov in jih zvezal s prtljajem v splav; potem je pobral ostanke mrež in jih napolnil s težkim kamenjem.

Zdaj se je vrnil po mater. Omahujoč se je spuščal s svojim bremenom po holmcu, prišel nazaj in odnesel na splav tudi zvestega hlapca. Mrkemu brodniku smrti podoben je stopil na gugajoči se brod in ga odrinil z dolgim drogom med naneseno podrtijo, ki je pokrivala jezero. Za Tresovim otočkom je izginil dekli izpred oči. Prevzeta od groze in skrbi je stala na bregu. Čas je ginil. Enkrat je čula z jezera zamolkel odmev glasu. Ali je zavpil človek od bolečine? Ali je bila zadnja beseda, s katero se je poslavljaval sin od matere? Nato zopet tišina. Samo za holmom šum Ahe.

Dolgo je čakala dekla. Končno je videla, da se je pojavil splav s svojim brodnikom izza razkosmanega ločja na otočku. Utrujen je poganjil Zigenot navezane trame proti obrežju. Ko so zadeli ob nabrežje, je protje popustilo in z razvezanega splava se je zavihel Zigenot z drogom na suho. Njegov apnenobeli obraz je sličil kamnu; stisnil je pesti in se ozrl po puščobnem razdejanju okoli sebe. »Zdaj sem doskrbel za mater in sestro. Zdaj me ne bega več misel na srečo in ljubezen. Zdaj sem sam. Zdaj bom obračunal z vsemi, ki so mi lagali in se mi izneverili!«

Prestrašena se mu je umaknila dekla, ker se je spomnila na trenutek, ko je bila pred silo vode pobegnila in v smrtnem strahu zapustila ribiče: dom in svojo gospodinjo.

Slovinci, obmejni Maribor vabi

ker je želodec ni prenesel, ter je polnih pet tednov užival v čisto študentsko, ne da bi kdaj pokusil vsaj drobce kakke druge hrane. Lepo pripravljen za smrt je v nedeljo popoldne ob tričetrt na šest pri popolni zavesti zašepetal ženi: naj prižge luč, nato pa ob molitvi otrok in sorodnikov popolnoma mirno zaspal za vedno ter odšel — pravi trpin in zvest blapec — po plačilo k Bogu. N. v m. p.l

Poljana. Za vedno je zaspala v Hotovljih 37 letna Angela Demšar, dobra gospodinja. Mlada je morala leči v grob in zapustiti moža in 5 otrok, ki žalujejo za njo. Naj se veseli pri Bogu! — Tujsko-prometno in olepševalno društvo bo imelo še dosti dela. Koprive in trnje raste okoli mnogih hiš, podrite škarpe, drva, gnoj in druga navlača nemoteno leži in smrdi celo poletje celo na sredi vasi. Ali bi ne moglo to društvo posredovati, da se to uredi. Pohvaliti pa moramo zopet druge, ki sami skrbje za red in imajo zelo snažno oko hiše — Veselice pripravljajo gasilca četa. Kaj pa igra, o kateri se je govorilo? Ali je v vodo padla?

Vrhnika. Dne 31. julija je mirno v Gosposu zaspal 79 letni Franc Velkavrh, usnjarski pomočnik. Pokojni Franc je bil veliko let naročnik in zvesti bralec »Domoljuba«, vesten delavec v svoji stroki ter član Katol. društva rokodelskih pomočnikov od ustanovitve (30. avgusta 1891) Ko je val soc. demokracije potegnil za seboj zlasti veliko usnjarskih pomočnikov, je ostal Franc neupogljivo značajan. Dolgotrajno bolezen je vdano prenašal, dokler ga Gospod ni poklical k Sebi.

Št. Jurij pri Grosupljem. Umrla je Frančiška Dremelj, gostilničarka iz Male vasi. Še v nedeljo je bila v cerkvi pri sv. zakramentih. Imela je lep pogreb, ki se ga je udeležila velika množica ljudstva. Na njen pogreb je prišel tudi njen bližnji sorodnik cistercijanec p. Pavel. — S sušo nas Bog ravno ne tepe, ker imamo tu pa tam vsaj nekoliko dežja. Pšenica pa jo lepa, da že davno ni bilo take! Pravijo, da je bila taka ravno pred 30 leti.

Grosuplje. Pa se bomo tudi pri nas dne 7. avgusta zasukali. Imeli smo dolga in težka posvetovanja, kako bi jo srečno izvozili. Čeprav smo poprej zatrjevali, da imamo dovolj denarja za nakup motorke, je pa le še okoli 17 tisoč dinarjev dolga. Zato je treba napraviti veselico, blagoslovitev in pa ples. Seveda pa vsa ta reč ne gre skupaj. V čem vprašanju pa smo pri nas po hudih in dolgih sejah uganili pametno, kar je brezdvomno nam v čast. Naj bo volk sit in koza cela! Natisniti smo dali velike plakete, zraven pa smo izdali še posebna vabila. Na plakatih smo dali debelo natisniti, da bo blagoslovitev, iz previdnosti smo pa izpustili ples, na kar pa nismo pozabili v vabilih. Pa vse to ni nič pomagalo. Blagoslovitev, čeprav je to debelo tiskano, ne bo, kar se je vedelo že pred tiskom. Ples pa na vsak način bo. Če bo kateremu navdušenemu plesalcu zmanjkalo sapa, dobi pomoč od nove motorke. Kaj bo pa z »žegnomo« motorke, to vprašanje pa še ni končno veljavno rešeno. Na vsak način ga dobi, če poprej ne pa ob primernem času v trudnih in poznih nočnih urah. Ker imamo motorke, ni šment, da ne bi tudi sodi držali, čeprav vse drugo odpove in pri nas bomo to nedeljo plesali, za kar ni potrebno nobenega »žegna« Na pomoč!...

Vrhpolje pri Moravčah. V Sp. Tustanju je umrl v 86 letu starosti posestnik Ignacij Cerar, po domače Čurnov oče Bil je nad 40 let ključar cerkve sv. Petra in Pavla na Vrhopolju pri Moravčah, kjer je mnogo pripomogel, da se je postavil po potresu l. 1895 poškodovani zvonik na novo, pri nabavi novih zvonov je bil zelo vnet sodelavec in sploh pri vseh popravilih cerkve je storil vse s svojimi modrimi nasveti. Nad 30 let je bil član šolsk. odbora na Vrhopolju, ozir. mnogo let njegov predsednik, sodeloval je pri zidanju nove šole na Vrhopolju l. 1905. Od ustanovitve Ljudske posojilnice v Moravčah je bil pokojnik neprestano član načelstva. Rajni je bil vedno trdnih katol. načel, dober in skrben gospodar, ki ga bodo domači težko pogrežali. Naj mu Bog obilno poplača!

Ponova vas pri Grosupljem. Pokopali smo Jožeta Mehle iz Ponove vasi, ki je v 57 letu moral zapustiti žalujočo ženo in desetero otrok. Bil je globoko veren in pošten mož. Bil je občinski odbornik in avetovalec, odbornik Kmečke zveze, član Prosvetnega društva itd. Glavne moči pa je posvetil svoji družini in lepemu posvetu, ki je vzorno urejen. Pokopali smo ga ob veliki udeležbi ljudstva in zastopstev organizacij, v katerih je deloval. Pokoj njegovi duši! — Gasilci bodo

Plakati z velikim mejnikom v državnih barvah vas vabijo na mejo v Maribor. Kaj je meja, vemo tisti, ki živimo na meji. Meja ima svojo posebnost. Bolj kot valovi domačega življenja butajo ob mejo vplivi zunanega sveta. Tu ne gledamo le drug drugega, varni v sredi svoje domovine, tu nas vse gleda sosed. Smo li dorasli, da znamo pozabiti sebe in na vse razlike med nami, kadar nas kliče meja? Smo dorasli? Vse Slovenija se je razgibala in se pripravlja na pohod k mejniku v Maribor. Tu ne bo nihče večji ali manjši, nihče glasnejši, nihče vidnejši, nihče prvi, nihče zadnji, tu si ne bomo merili svojih moči med seboj, pač pa bomo merili veličino svoje ljubezni do skupne domovine. Tu na meji bomo vsi razumeli, kaj nam je domovina in lastna država in narodna dinastija. Res ni treba, da smo vedno in povsod taki, na meji pa mora biti tako! Maribor se je pred 20. leti z lastno borbo osvobodil ravno zato, ker je razumel ta svoj dan. Nad Mariborom še plava duh dr. Verstovška, generala Maistra, dr. Jerovška in drugih ter nas kliče, da čuvamo mejo, kakor so je oni čuvali.

Poslušajmo besedo častnega predsednika tabora g. dr. A. Korošča, ki jo je pretekli teden govoril: Naša srčna želja je, da smo vsi edini in da vsi gremo edini za istimi dobrimi cilji!

Mesto Maribor ve, da bo taborni dan velik obmejni narodni praznik in zato se pripravljajo na njega, da bo praznično obložen. Kolodvor in ulice se že pripravljajo za okrasitev, kakor tudi taborni prostor. Zasebne hiše, posebno kjer bo sprevod, bodo bogato okrašene. Na tisoče metrov blaga za zastave so nakupili odbor, kakor tudi privatniki. Tudi udeleženci sami bodo nosili poleg tabornega znaka, to je lipov list z državnim trobojnicom, tudi šopek. Naj nas vsa okrasitev dvigne v pravo praznično veselje!

Taborski znaki in izkaznice

Taborski znaki in izkaznice so gotove. Imeti jih bo moral vsak, ki se hoče poslužiti četrtrinske vožnje, kakor tudi vsak drugi udeleženec tabora, ker velja znak in izkaznica kot vstopnica na vse

prirreditve tabora. Krajevni pripravljalni odbori naj nam zanesljivo do 1. avgusta pošljejo število prijav in naj še dodajo približno število naknadnih prijav, da jim bomo mogli poslati zadostno število znakov in izkaznic. Izven Slovenije se dobijo znaki in izkaznice v vseh pisarnah »Putilnik« v državi ali pa se naročijo direktno pri Odboru za proslavo 20 letnice Jugoslavije v Mariboru, Slomškovo trg 6. Ponovno poudarjamo, da mora vsak udeleženec imeti znak in izkaznico.

Četrtrinska vožnja

Od 12. do 20. avgusta za vožnjo v Maribor, od 14. do 22. avgusta za povratek iz Maribora. Z odlokom GDBR. 72983 z dne 22. VII. je generalna direkcija železnice spremenila rok veljavnosti četrtrinske vozne cene za udeležence proslave tako, da velja vozna ugodnost za vožnjo v Maribor od 12. do 20. avgusta t. l., za povratek pa od 14. do 22. avgusta t. l.

Sporod slavnosti:

V soboto, dne 13. avgusta, ob 20. baklada po mestu, ob 21. stik na Glavnem trgu, nagovor mestnega župana, državna himna in razhod. Posamezne organizacije poskrbijo bakle za baklado svojim članom same. Bakle se bodo dobile po 1. din že v predprodanji in na zbirališčih.

V nedeljo, dne 14. avgusta, ob 5. budnica po mestu. Do 8. prihod taborjanov. Od pol 8. do pol 9. zbiranje in urejevanje organiziranih skupin na zbirališčih. Ob 8.45 pohod po mestu. V pohod pridejo samo organizirane prijavljene skupine, drugi udeleženci se razdelijo po mestu. Ob 10.45 služba božja v vojašnici kralja Petra I. Po maši zahvalna pesem. Ob 11.30 tabor na istem prostoru. Ob 12.30 razhod tabora.

Popoldne na tabornem prostoru ljudsko veselje: Ob 3. nastop godb, ob 4. nastop pevskih zborov, ob 5. prikazovanje narodnih običajev, ob 6. srečolov, ob 7. velik ognjemet.

imeli v nedeljo 14. avgusta blagoslovitev novega gasilnega doma. Na predvečer bo podoknica častnim članom, drugi dan pa ob 10. masa na prostem in blagoslovitev doma. Popoldne ob 2. bo ogled županove jame, ob 4. pa srečolov in prca zabava. Pridite!

Podstena pri Kobilju. Zalostno so zaplakali zvonovi, ko so oznanili novice, da je umrl kot vojak v Banjaluki Tonček Delaž. Kot edini sin se je letošnjo pomlad poslovlil od dragih domačih in odšel z upanjem v arcu, da se bo zdrav vrnil v svoj rojstni kraj. Pa mu ni bilo usojeno. Nagla pljučnica mu je končala mlado življenje. Vest o njegovi smrti ni pretresla

le njegovih staršev in sestric, ampak tudi vse njegove številne prijatelje, ki so ga tako radi imeli. Rajni je bil pošten in veren fant. Večkrat smo ga videli pri obhajilu, bil je tudi član Marijine kongregacije. Počival v miru, dragi Tonček, v daljnji zemlji. Tolaži nas upanje, da se snidemo v boljšem življenju.

Trebnje. Komaj so se ljudje malo umirili po požaru v Ševnici pri Trebnjem, že je zopet neznan požigalec zažgal drugo manjšo poslopje zunaj omenjene vasi v noči od 28. na 29. julija. Najemnik Mrhar Janez, čevljar, kateri je sam stanoval v hiši, se je prebudit čele, ko je bil ogenj že močno razširjen. Ljudje, ki so prihitali na pomoč, so bili prisiljeni gledati, kako je poslopje do tal pogorelo, ker je voda zaradi velike suše povsod usahnila. Večji del Mrharjevega imetja so v zadnjem trenutku rešili. Poslopje ni bilo zavarovano in je last Marije Rugelj, ki živi sedaj v Franciji.

Raka pri Krškem. Vest o smrti gosp. dekana J. Anžiča nas je globoko zadela, saj je užival pokojni splošno spoštovanje. Pa kako tudi ne, saj se je z njemu lastno vneto povsod trudil za preporod in občo blaginjo dekanije. Tudi med nas je

večkrat in rad prihital, zanimajoč se vedno za naše delovanje. Ohranimo mo bilag spomin. Njemu pa bodi Bog bogat plačnik. — V Zabučah je končala življenjsko pot 80 letna vdova Marjeta Dime. Večna ji luč! — Jožef Kristof iz Zabučkova, ki mu je že 72. pomladi ter je še eden izmed tradicionalnih čevljarjev prošle dobe, je kljubujoč starosti tudi še letos korajžno sukal cepec skozi več dni. Zelimo mu še mnogo krepkih let.

Trebelno pri Mokronogu. V župni cerkvi je g. Alojzij Kozjek, kipar in pozlstar s Podbrezja, v splošno zadovoljnost prenovil glavni oltar. Prihodnje leto bo 150 let, odkar je bil zgrajen v lepem baroku. V teh letih je bil dvakrat prenovljen leta 1871 in letos. — Pri podružni cerkvi sv. Martina v Stalenbergu dobimo nov zvon. — 21. avgusta priredi gasilno društvo Trebelno ob svoji 25. letnici slovesnosti: blagoslovitev novega prapora. — Kljub težkemu poljskemu delu goje naši fantje in dekleta telovadbo in se udeležujejo taborov.

Iz naših društev

Borovnica. Trideset let je minulo, odkar deluje Katoliško prosvetno društvo v Borovnici. — Fantovski odesk in dekliški krožek sta močno razgibana; z veseljem pobajajo v Prosvetni dom fantje, mladci, dekleta, mladenke in naraščaj. Za tridesetletnico priredi društvo skupno s Fantovskim odeskom in dekliškim krožkom poldeveno prireditev, dne 7. avgusta. Ob dveh pojedemo v cerkev k popoldanski pobožnosti, nato bo sprevod po vasi. Ob pol 16 je javni telovadni nastop poleg dvoranice in slavnostni govor. Po nastopu bo prosta zabava, med katero igra godba iz Logatec. Na sporedu je tudi srečolov in šaljiva pošta. Vse prijatelje naše katoliške prosvete vabimo, da se pridružijo naši radosti ob 30. letnici društva in 20. letnici naše narodne države.

Horjul. Fantovski odesk zopet stopa na dan. Naši nasprotniki so mislili, da nas bodo uničili; dosegli so pa prav nasprotno! Še povečale so se naše vrste! To jim bomo dokazali v nedeljo 14. avgusta, ko priredi fantovski odesk skupno z dekliškim krožkom in sodelovanjem sosednjih odes-

kov in krogov poldnevni javni telovadni nastop. Do pol dveh se bomo zbrali pred novim prosvetnim domom, odkoder bomo šli z logsko godbo na čelu v sprevodu v cerkev k litanijam. Ob 3 bo javni telovadni nastop z zelo pestrim opredom. Na drugo in bradlji bo nastopil tudi naš najboljši mednarodni telovadec br. Varšek. Z njegovo ime nam jamči, da bomo videli prvovrstno telovadbo. Po nastopu bo prosta domača zabava z obilnim ribjim lovom. Nikomur za bo žal, kdor bo tedaj prišel k nam! Pridite, da skupno manifestiramo za naša katoliška načela! V nedeljo 14. avgusta na gredicah v Horjulju Bog živi!

Galicia pri Celju. Naš fantovski odeek uprizori v nedeljo ob 3 popoldne v društveni dvorani na Gor. Poniki lepo versko igrano »Padri križ«. Med odmori sodeluje naša godba na pihala. Vljudno vabljeno!

Trboje pri Kranju. Blagoslovitev nove, lepe in ponosne dvorane bomo imeli 21. avgusta. Dopoldne bo maša z blagoslovitvijo, popoldne bo pa telovadni nastop slov. fantov in deklet. Nato bo prosta zabava, da bomo pokramljali in si povedali, kako smo prišli do novega doma. Dolgo smo se pač morali boriti, da smo dosegli ta veseli dan. Sedaj pač ne bomo več premišljevali, kje bomo igrali in nastopali, kam hodili ob zimskih večerih: v svoj drugi dom bomo hodili, tam se shajali. Lep bo ta naš dan. Manjkati ne sme tudi vas, sosedom našim. 21. avgusta gotovo, še danes računajte na to, v Trbovlje na blagoslovitev in prosvetni tabor.

Sp. Koseze pri Moravčah. Akad. društvo Bistrica bo 21. avgusta priredila proslavo 140-letnice rojstva in 40 letnice odkritja spominke plošče slovenskemu pesniku Ivanu Veselu Koseskemu. Dopoldne bo sprevod, sv. maša in zborovanje, popoldne pa ljudska veselica. Vabimo društva od blizu in daleč, da se proučijo z zastavami in narodnimi nošami udeležijo.

Lepa Koroška

Beljak leži na meji med nemško in slovensko Koroško. Od Beljaka dalje teče Drava po slovenskem ozemlju. Pri Beljaku se izliva v Dravo Zila, ki priteče iz Ziljske doline. Od trga Šmohorja je Ziljska dolina slovenska. Zadnja slovenska župnija v Ziljski dolini je Brdo, rojstna župnija in občina rajnega bojevnika za boljšo bodočnost Slovencev na Koroškem: Franceta Grafenauerja. Beljak je odprt proti slovenski Koroški, z nemško Koroško ga veže samo par ozkih dolin.

Drava, Zila, Krka, Lábaonica, Glina so najpomembnejše koroške reke. Drava poteka skozi celo Koroško, Zila je reka zapadne Koroške, ostale tri reke pa tečejo po vzhodni Koroški. Glina teče mimo Gosposvete in mimo Celovca ter se izliva v Krko. Krka v zadnjem delu teče po slovenskem ozemlju, po slovenski Celovski ravnini, Lábaonica pa je nemška reka.

Zapadni del Koroške — Beljak leži na meji med zapadno in vzhodno Koroško — je manj sposoben za poljedelstvo, pač pa tukaj sijajno uspeva živinoreja. V vzhodnem delu Koroške pa poljedelstvo prav dobro uspeva. Tu najdete krasna žitna polja. Izmed žitnih vrst se pridelava največ rži, potem ovas, nato pšenice, na četrtim mestu je ječmen, na petem turščica, na šestem ajda, na sedmem proso. Zelo mnogo se pridelava krompirja ali kakor mu v Podunju pravijo: repice. Rožani pravijo krompirju (nastalo iz nemškega: Grundbirn): hrušče (die Birne = hruška), Ziljani pa: čompe. Ker je v Celovski kotlini mnogo ajde, prav dobro uspeva tukaj čebelarstvo. Dobro uspeva tudi sadjereja. Iz sadja se pridelava mnogo sadjevca ali mošta, ki se imenuje koroško vino. Po vsej deželi se intenzivno gojievinjereja, ki prinaša kmetu lepe denarce.

O Korošcih se sliši mnogo predsodkov. Po dolgoletnem bivanju na Koroškem sem se preprčal, da so ti predsodki neutemeljeni. Nekateri mislijo, da so vsi Korošci krofasti, drugi menijo, da so Korošci zabito ljudstvo itd. Bedaste je tako misliti. Prav malo gošavah (krofastih) ljudi sem videl na Koroškem, in po nadarjenosti Korošci prav nič ne znostajajo za prebivalce sosednih dežel. Bedaste predsodke o Korošcih je treba iztrebiti. Pač pa se moramo utrditi v teble mislih: Ne glede na kakršne koli meje se moramo zavedati, da so slovenski Korošci ali koroški Slovenci del našega naroda, del našega narodnega telesa. Narod je telo, je organizem. Če en ud trpi, trpi celo telo. Narod je družina. V družinah se skupno doživlja radost in bolečina. Kakor za družine, velja tudi za narode: Eden za vse, vsi za enega!

Bojevniki na soških bojiščih

Zveza bojevnikov v Ljubljani je organizirala potovanje v Trst, Gorico in na soška bojišča, ker so si hoteli bivši vojaki ogledati kraje, kjer so toliko trpeli in kjer so umirali naši najboljši možje in fantje.

V soboto, 23. julija je posebni vlak odpeljal okoli 350 bojevnikov in njih svojcev proti Trstu. Ob 4 zjutraj je imel v kapelici Vzajemne zaveovalnice predsednik Zveze bojevnikov Ratej Mirko sv. mašo za izletnike. V Postojni je dala italijanska vlada bojevnikom za častno spremstvo višjega žastnika. Popoldne je vlak odpeljal pod Doberdobsko planoto na znamenito vojaško pokopališče Sredipolje. To je velikansko pokopališče, kjer čaka vstajenja okoli 100.000 italijanskih in gotovo 50.000 bivših avstrijskih bojevnikov. Med njimi je do 10.000 Slovencev, saj prav naša narodna pesem »Oj Doberdob, slovenskih fantov grob...« Takoj po prihodu na pokopališče je bila ob spomeniku prisrčna slovesnost. Moški zbor je zapel žalostinko, nato pa je spregovoril v počastitev junakom I. podpredsednik Zveze bojevnikov Rudolf Wagner. Nato so bivši vojni kurati odmolili molitve za umrle, pevci so pa zapeli pesem »Oj Doberdob«. Bojevniki so položili pred spomenik prekrasen lavorov venec. Po proslavi je čuvar grobišča razložil, kako bo pokopališče preurejeno. Odbornik Zveze bojevnikov g. Košir Franc je na grobišču razložil veliko delo in poudarjal, da moramo imeti tukaj zgled, kako se morajo čestiti oni, ki so darovali življenje za domovino. Zato moramo poskrbeti, da tudi mi postavimo čim prej našim padlim slovenskim vojakom na Brezjah dostojen spomenik. Le prehitro je vlak odpeljal udeležence proti Gorici, od koder so jih odpeljali avtobusi na hrib Sv. Mihaela. Tu so si ogledali velike kaverne, vojni muzej in spomenike padlih. Od tu je bil prekrasen razgled na celotno bojno črto. Možje so razlagali in pripovedovali o grozotah na teh bojiščih, mnogi, ki so bili sami prestali vse bridkosti so nazorno pojasnjevali bojne postojanke in oživljali spomine na padle tovariše. Končno so se izletniki zbrali pred spomenikom na velikem prostoru, kjer je bila zopet počastitev padlih. Zbor je zapel žalostinko »Blagor mu...«, nakar je odbornik Zveze bojevnikov Jože Pire govoril o dragoceni žrtvah svetovne vojne, opozarjal na vojne grozote in poudarjal naša strem-

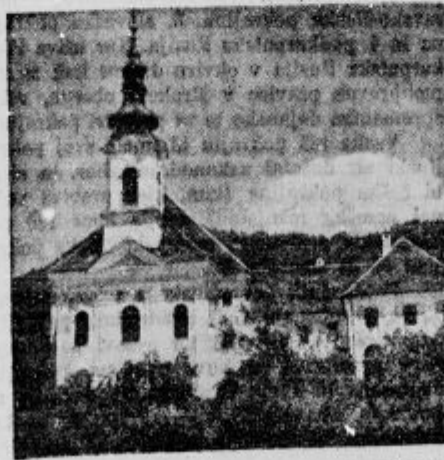
ljenja za mirno sožitje narodov. Bivši vojni kurati so odmolili molitve za umrle, moški zbor je pa ubrano zapel »Oj ta soldaški boben...«. Udeleženci so se odpravili deloma v Gorico, Solkan in naravnost na Sv. goro, kjer so prenočevali. Povsod je bilo razpoloženje izredno lepo, dostojno in živahno. Oni, ki so v Gorici ostali, so v medsebojnih razgovorih dolgo razpravljali o vseh preteklih zadevah in utrjevali tovarištvu. Za dobro razpoloženje je skrbel zlasti odiščen moški zbor. Na Sv. gori je bila v nedeljo 24. julija cerkvena slovesnost. Bivši vojni kurat župnik Leopold Kelen iz št. Vida pri Grobelnem je imel v srce segajoč govor. Sv. mašo je opravil predsednik Zveze bojevnikov Ratej, ki je ob asistenci vseh duhovnikov, ki so se izleta udeležili, opravil tudi molitve za umrle. Med sv. mašo je močnega cerkev odmevala slovenskega petja. Pred molitvami za umrle je zbor zapel žalostinko »Ušliš nas...«, po molitvah pa »Oj Doberdob...«. Nato se je zbrala vsa množica ob grobu kardinala Misija, kjer je spregovoril v njegovo počastitev predsednik Ratej Mirko, bojevniki so položili na njegov grob venec, vsa cerkev je pa odmolila za njegov večni mir in za dušni blagor vseh, ki so v tej veličastni cerkvi pokopani. Počasi so nato odhajali udeleženci proti sedlu, med potjo so občudovali prekrasni svet in zeleno Sočo ter ponovno opazovali okoliške griče, kjer so se bili krvava boji. Z avtobusi so se odpeljali v Gorico, kjer so si še ogledali mesto, na kar je bilo skupno kosilo, nato pa odhod proti domu.

Izlet je bil prav dobro organiziran. Pokazal je, kako potrebni so stajni stiki s sosednimi državami za medsebojno zblizanje in razumevanje. Udeleženci so sklenili, da bodo zopet obiskali kraje, kjer je bilo prelite tudi toliko slovenske krvi. Nekateri so se že kar v vlaku prijavili za zopetno potovanje na soška bojišča, ki ga namestnik Zveze bojevnikov v začetku meseca oktobra. Izlet je pa tudi izpričal našo slovensko ljubezen do onih, katerih kosti počivajo daleč od rodne zemlje, in spoštovanje do bratov, ki so dali najdražje — svoje življenje za domovino. Vsi udeleženci so bili z izletom prav zadovoljni in so sklenili, da bodo vselej prihiteji, kadar bo Zveza bojevnikov priredila sličen izlet.

Marijina božja pot v Velesovem

(1238—1938)

Ni dolgo tega, ko me je nek mlad izobraženec vprašal, kje je Velesovo. Ko sem mu odgovoril, da je blizu Cerkelj na Gorenjskem, se mi je zdelo, da se bo znal orientirati. Zares, mlajši rod ne pozna več tega zelo znamenitega zgodovinskega kraja, kjer je nekdanj stal sloveči samostan dominikank

ni stoji še sedaj tako veličastna cerkev Matere božje. Zato nam letošnji jubilej daje priložnost, da se o tem piše v listu, katerega slovensko ljudstvo najbolj prebira. Kdor je študiral Lavtizarjevo šumnico o Marijinih božjih potih, se je lahko preprčal, da je Velesovo ena najstarejših božjih poti. Postanek te božje poti sega 700 let nazaj v sred-

nji vek, v 13. stoletje. Ze v l. 1238. se je na tem kraju častila Devica Marija. Legenda pravi, da so njeno milostno podobo našli na nekem hlastu. Prvotno je bila na tem kraju samo kapela, kjer so hranili milostno podobo. Ko so v l. 1233. začeli zidati samostan in cerkev, so potem v to cerkev prenesli milostno podobo. Oglejski patrijarh Bertold je takoj po dovršitvi samostana in cerkve sporočil po Kranjskem, naj verniki radi obiskujejo milostno velesovsko Mater božjo. Ze od takrat so Kranjci in njih sosedje radi hodili v Velesovo na božjo pot. Papež Aleksander IV. je v l. 1257. podelil velesovski cerkvi za nekatere praznike odpustke. Na svojih apostolskih potih je dospel v Velesovo sv. Hijacint, ki ga je kot pregledovalca dominikanskih samostanov pripeljala pot v Velesovo. Odtod se je vrnil v svojo domovino na Poljsko, kjer je umrl l. 1257. V sedanji cerkvi je postavljena njegov kip pri oltarju sv. Dominika na evangelijski strani. Brez dvoma je, da v času, ko je tu procvitalo lepo samostansko življenje redovnic, da so to Marijino cerkev večkrat napolnili verniki, ki so prišli iz bližnjih in dalečnih krajev pripraviti se varstvu Matere božje. Za dušno oskrbo romarjev pa ni zadostoval le samostanski duhovnik, temveč so hodili pomagat tudi drugi duhovniki. Ko so se naselili leta 1644. kapucini v Kranju, jih je določil ljubljanski knezoškof kot izredne dušne pastirje za velesovsko božjo pot. V Marijinih praznikih je prišlo semkaj toliko ljudi, da je bila cerkev nabito polna. Večkrat se je zaradi navala romarjev obhajala služba božja zunaj cerkve. Skoraj 500 let je dočkala prvotna cerkev. Pokazala se je potreba po novi, večji romarski cerkvi. Zaradi pomanjkanja sredstev ni bilo mogoče zgraditi nove, istočasno kot samostan. Dne 5. maja l. 1732 je položil ljubljanski kanonik Barlo de Wartenstein temeljni kamen za novi samostan.

P I S A N O P O L J E

Več čuta za lepoto

Ali se vam ne zdi, da nam čut za lepoto nekam peša? Mislimo namreč: čut za resnično lepoto. Kako lepa je bila in je še naša narodna noša! In zraven še trpežna in praktična. Toda nikdar živeča in vendar ves svet vladajoča kraljica moda jo je neusmiljeno pogrnala v muzeje, na parade, na razstave... Tam ima še nekaj pravice do življenja, drugod pa ne več. In vendar: kako neokusni so modni žaklji, v katere so se po povelju sedaj vladajoča kraljica mode, ki baje stoluje nekje v Parizu, mora oblačiti naše ženstvo. Mora se! Če ne, jim očitajo, da ne gredo za svetom.

Ali se še spominjate, kako je naš goriški slavček zapel našemu ženstvu! Tebi, dekle, pa ni treba krasila, krasi si dosti od neba dobila... Ne smem več naprej, če ne, zna priti nadme kaka moderna Eva in potem gorje meni! Menda še poznate, morebiti jo še tudi včasih za parado poje te tisto Virkovo pesem o slovenskem dekletu. Oprostite! Če se danes še sme govoriti o slovenskem dekletu? Danes, ko hoče biti že vsaka kravja dekla gospodična! Če primerjamo ti dve pesmi in gledamo po cestah, po tramvajih, po omnibusih slovenske gospodične in dekleta s »pofarbanimi žnablic!« In si potem še domišljajo, da so lepe. O, čut za lepoto, kam si zašel! —

Pa vzemimo naše slovenske domove. Bilo je v tistih dneh, ko smo v sobotah popoldne še poznali delopust. Delo na polju je prenehalo. Okrog doma pa se je delo začelo. Treba je bilo pripravljati za živino, treba je bilo vzeti melo v roke in prostori okrog doma so se kar posvetili. Pa naša okna in hodniki! Vse v cvetju in v rožah. Pa vrtna gredica. Odkar na kmetih delovnih moči primanjkuje, trpi na vseh koncih in krajih tudi lepota naših domov.

Danes prehitro živimo. V tem prehitrem vrvežu nam je zamrl tudi čut za lepoto.

Ali kakšna so naša pota? Nad javnimi cestami se že itak tuji dovolj pritožujejo. Vse polne so prahu. Mislim, da bi se dalo z našimi cestami tudi kaj doseči, če bi ne bilo tistih večnih komisij. Tako pa komisije navadno več vzamejo, kakor pa stane vzdrževanje ceste. Tudi vaška pota, tudi steze so bile včasih bolj negovane kakor sedanje dni. Zlasti tiste nerodne luknje, tiste jarke, katere so izkopali redni ali neredni nalivi, so prej ko mogoče izginile iz naših potov. Kar mimogrede so jih pridne roke popravile in poravnale. Dandanes imamo pa namesto tega pripravljen izgovor, češ zame je dobro, drugi pa naj gledajo, da se ne pobijejo.

Ne vem, kako bi obsodil tisto malo in veliko mestno gospodo, ki se vsako pomlad zažene na naše cvetoče vrtove in lomi veje in cvetje in ga odnaša za pet korakov naprej, tam ga pa ovenelega odvrže in pomandral! Včasih se je kmet jezil na hrošče in na gosenice, češ da mu delajo škodo na sadnem drevju in mu uničujejo trud njegovega dela, danes so hujši škodljivci nekateri mestni izletniki. Ne samo, da nimajo nič čuta za kmeta sadjerejca, tudi za lepoto ga nimajo, niti za eno malo ped. Kakšen je pač pogled na tako oropano in opustošeno sadno drevje! In kdo

ima od tega le malo koristi. Isto je, če se tako ravna z gozdnim drevjem. Oguljene veje oznanjujejo, da so tod mimo hodili ljudje brez usmiljenja in brez srca, pa tudi brez vsakega čuta za lepoto. Prav isto je, če se takole v zgodnji jeseni zapode nedoletni »lačenbergarjic« na še vse zeleno sadno drevje, ga lomijo, klatijo, in napol zrelo sadje razmetavajo ob potih in cestah. Na tem sadju pa se potem brez potrebe pasejo celi roji muh in drugega nepotrebnega mrčesa.

Zares! Čuta za lepoto nekaterim zelo manjka. Z njim vred pa tudi čuta za izobrazbo srca. Seveda bo kdo rekel, da se ljudje morajo tega čuta priučiti. — Dobro. Ampak kje? Boste rekli, da v šoli. Pritrjujem in ne pritrujem. V šoli, da! Pa tudi dom mora pomagati. Pa tudi naša javnost. Ljudje pa se morajo dati poučiti. Ne sme se več med nami slišati tisto divjaško in nečesaro govorjenje: »Kdo bo mene učil! Nihče ni! ne bo ukazoval!« Ali pa tisti grobi komunistem: »Ali ni zemlja za vse?«

Za vse, da jo čuvamo, da; ne pa, da jo brezsrčno puščamo in uničujemo. Za vse, da drug drugemu pomagamo, ne pa, da drug drugega zajedamo in mu škodo delamo. Več ljubezni — več lepote!

Kaj ponujajo Čehi Nemcem?

»Venkov«, ki je uradno glasilo najmočnejše vladne stranke, to je agrarne stranke, je objavil nove podrobnosti iz narodnostnega pravilnika, ki ga je najprej v posnetkih objavil »Prager Tagblatt«, za njim pa ves evropski tisk. Do sedaj pa še ni bilo objavljeno, kako namerava češkoslovaška vlada ustavni zakon spremeniti v toliko, da bo dobila češkoslovaška država drugo upravno razdelitev v samoupravne pokrajine. »Venkov« trdi, da bo država razdeljena na štiri samoupravne pokrajine, in sicer: 1. češka pokrajina, 2. moravsko-šleska pokrajina, 3. slovaška pokrajina in 4. podkarpatska Rusija. Ker uživa Podkarpatska Rusija v okviru države itak že samoupravne pravice v širokem obsegu, velja sprememba dejansko le za prve tri pokrajine.

Vsaka teh pokrajin bi imela svoj pokrajinski ali deželni zakonodajni zbor, in sicer bi češka pokrajina (tam, kjer prebiva večji del nemška manjšina) dobila zbor 120 pokrajinskih poslancev, moravsko-šleska pokrajina 60 in slovaška 60.

Predsednik pokrajinskega zakonodajnega zbora je obenem tudi predsednik pokrajinske vlade, ki bi bila na osnovi narodnostnega pravilnika na novo uvedena. Pokrajinska vlada bi imela 12 članov — deželnih ali pokrajinskih ministrov —, ki pa bi ne bili imenovani, marveč od pokrajinske skupščine izvoljeni.

Izmed članov pokrajinske skupščine bi se po novem predlogu sestavil poseben »pravni senat«, ki bi ga sestavljali trije člani: dva bi izvolila pokrajinska skupščina, enega pa bi imenovala osrednja vlada v Pragi. Ta

senat bi se volil odnosno sestavljala za vsako stvar, ki pride pred pokrajinsko skupščino, posebej. Če bi se zadeva tikala Nemcev in nemških interesov, bi bila oba člana, ki jih je izvolila skupščina, nemške narodnosti, če bi pa šlo za češko ali slovaško zadevo, pa bi bila oba člana seveda češka, odnosno slovaška. V primeru pa, če bi šlo za sporno vprašanje med Nemci in Čehi, bi bil eden Nmec, drugi pa Čeh.

Narodnostni pravilnik pa za enkrat ne predvideva, katere delokroge bi točno prevzela samostojna uprava pokrajin, ker so o tem potrebna pogajanja s posameznimi manjšinami. Tudi ni določen način pokrajinskih volitev in zastopstva pokrajin pri osrednji vladi, odnosno pri osrednjem parlamentu v Pragi. Tozadevna zakonodaja da bo izšla, kakor hitro bo dosežen sporazum, ki ga bo sedaj pomagal pripravljati tudi angleški svetovalec lord Runciman.

Važna izjava koroških Slovencev

Zadnji »Koroški Slovenec« piše med drugim tudi sledeče: »Svet bi nas moral prezirati, če bi postali boječi, kadar gre za najdražjo svetinjo vsakega naroda. Koroški Slovenci bi ne bili vredni velikega rojaka Antona Martina Slomška, ki je pred stoletjem v danes ponemčenem Blatogradu jasno in javno izpovedal svojo iskreno ljubezen do matere govorice. — Za vse ozemlje, kjer je slovensčina še danes občevalni jezik v družinah in sosesčinah, prijavljamo svoje zgodovinsko in kulturno pravo: to ozemlje je — izvzemši nemške otoke — slovensko ozemlje. Tisočletna zgodovina priča o njegovem slovenskem značaju, o njem pričajo stoletne knjige in spiski. O slovenskem značaju pričajo krajevna in družinska imena, predvsem pa priča o njegovem narodnostnem značaju tisočletna slovenska govorica, pesem in običaj. Mnogo, zelo mnogo se je doslej grešilo nad našim narodom — ne najzadnje z zlobno in nemške kulture nevedno dvojitvijo našega ljudstva v Slovence in »Windischec«. V veri v boljše nemško poslanstvo in oprti na svojo zgodovinsko in kulturno pravo se obračamo do gospodarja naše dežele z željo, naj slovesno potrdi naše narodno pravo s priznanjem enakopravnosti slovenske matere govorice v šoli in javnosti. Zvesti svoji državi in njenemu Führerju povzdigujejo ob stoletnici Slomškovega manifesta svoj glas za samobitno kulturno žitje vsega slovenskega naroda na Koroškem.

Kmečki labor v Slovenjgradcu

Lep dan je objel plodno Mislinjsko dolino 17. julija, ko so se od vseh strani zgrinjale grude kmečkih ljudi na vozovih, kolesih in peš proti srecu te doline, Slovenjemu gradcu, da tam pokažejo svojo stanovsko zavednost in ponos. Sredi največjega dela, ko so trudni udje sedmi dan vabili v hladno senco, so se podali na vročo pot. To je zvestoba kmečkega srca načelom, ki jih širi Kmečka zveza.

Ob 9 se je razvil po mestu pester sprevod. Najprej velika skupina kmečkih fantov na konjih, z državno zastavo na čelu, nato pa vozovi z alegoričnimi slikami kmečkega dela. Sredi med njimi je igrala koračnica kmečka godba iz Mislinja. Sprevod so zaključili kolesarji na lepo okrašenih kolesih. Ko je sprevod dospel do tribune, kjer je bil načelnik KZ Janez Brodar in vodja MKZ

Ludovik Puš, je spreved zagrmel navdušenih pozdravov in vzklikov Kmečki zvezi in njenim predstavnikom. Po sv. maši v mestni župni cerkvi se je pričel na trgu kmečki tabor, ki so se ga udeležile velike množice kmečkega ljudstva in mladina z dvema praporoma MKZ.

Načelnik okrajne KZ Vrhnjak je dal besedo J. Brodarju, ki je prisrčno pozdravljen razvil program KZ in pozival navzoče in vse kmečke ljudi na delo za kmečke koristi. Za njim je spregovoril prav tako toplo pozdravljen L. Puš. Njegove iskrene besede, s katerimi je orisal delokrog kmečke mladine, so izazvale viharno odobravanje. Nato je poljudio govoril A. Janžekovič o raznih važnih zadevah, za njim pa je stopila na oder ga. Prijatelj iz Maribora in poudarila važno vlogo kmečkega ženstva ter ga pozivala, naj pogumno stopi v borbo za ideale, ki jih hrani kmečka družina. V imenu kmečke mladine iz Mislinjske doline je pozdravila tabor Lenka Mrzel in z vzpodbudnimi besedami klicala mladino na delo za ohranitev kmečkih domov in za kmečke pravice. Po pozdravu banskega svetnika, kmata Tovšaka Ivana, je g. Vrhnjak povzel glavne misli v sklepno resolucijo, ki jo bodo predložili na merodajna mesta. Godba je zaigrala kmečko himno »Naša pesem«, ki jo je mladina krepko poprijela, nato pa še himno slovenskih fantov, nakar je bil izredno lepo uspeli tabor zaključen. Kmečko ljudstvo se je spet razšlo na svoje domove, a z njimi je šla močna zavest, da se je začelo resno in vztrajno delo za boljše bodočnost slovenskega kmečkega stanu, in trdno prepričanje, da bodo pri tem obnovitvenem delu vsak po svoji moči sodelovali.

DROBTINE

Med grmenjem topov rojeni otročiči. Španski list »Heraldo de Aragon« poroča tole dogodbo z bojišča pred Tortoso: Zgodilo se je v kraju Rocquetas blizu Tortose. Ko so tamkaj divjali še hudi boji, ko so še grmeli topovi in so regljale strojnice, so se v kraju Rocquetas, ki je nekako predmestje Tortose, rodili štirje novorojenčki. Ti otročiči so bili še v kraju Rocquetas, ki je tjakaj vdrla prva četa Francovih vojakov. Vojaki so kaj kmalu zvedli, kaj se je zgodilo med bojem. Takoj so začeli pripravljati vse potrebno, da bi bili vsi štirje novorojenčki čimprej slovesno krščeni. Ker oltarja in kretnege kamna ni bilo pri roki, so pripeljali velik tank, ki je potem služil za oboje. Krestil pa je vse štiri male Špance vojaški kurat polka lahkih tankov. Za botre pa so bili poveljnik polka ter še trije drugi častniki. List v zvezi s tem razglša, kaka razlika je med španakimi belimi in rdečimi četami. Rdeči sejejo povsod kri in požar, medtem ko beli s takimi dejanji med prebivalstvom oznanjajo krščansko kulturo. Ni čuda, veli list, da so Francove čete povsod zmagovite, ker so bore za velike ideale, kakršnih pa rdečim manjka.

Prva loterija. Loterija je prav starega postanka. Razni zgodovinarji trdijo, da so jo poznali že v starem veku. Po zadnjih raziskovanih zgodovinah pa je Francoski Charles Florange dožgal, da je prva znana loterija iz časa Ludvika XIV., ki jo je osnovala vojvodinja Burgundska. Ljudstvo okoli Versaillea je bilo zelo revno, zato je hotela omenjena vojvodinja temu na kak način pomoči. Zato je osnovala loterijo, ki je takšna, kakor današnja francoska državna loterija. Vse dvor je njeno misel sprejel in jo uresničil. François Muguet, kraljevi tiskar, je moral natisniti srečke. Za podjelje so napravili veliko reklamo. Osnovna glavica je bila 20.000 louisdorov. 10 odstotkov čistega dobička je šlo za te reveže. Glavni dobiček je zadel 4000 louisdorjev. Ljudje so zelo poskušali najti srečo. Za prodajanje srečk je bila postavljena trgovina. Kupci so pridno stegali po srečkah, saj so bili kar lepi dobitki. Sama vojvodinja je vlekla v navzočnosti kralja številke.

Najdražja slika na svetu. Kolikor je znano, je najdražja reklamna slika na svetu olna slika Padarewkeza, ki jo je pred kakimi petimi leti dal naslikati bogati ameriški tovarnar klavirjev. Slika jo je španski slikar Ignacij Zuloaga in dobil zanjo 15.000 dolarjev, kar je v našem denarju nad 700.000 dinarjev.

Pogumno dekle. Da so tudi žene junaške, nam izpričuje zgodovina dovolj. V zadnjem času se je dogodila v Angliji tudi taka preizkušnja junaštva pri Diani Manwaring. S svojim očetom je akromno stanovala v mirni ulici v londonskem predmestju. Neke noči jo je prebudil krik očeta, ki je klical

na pomoč. Vstala je naglo in zapazila, da je v lo-milec napadel njenega očeta. Brez pomišljanja je navahila na vlonilca in ga pregnala. S tem pa še ni bila zadovoljna. Začela je klicati ljudi. V bližini stoječi policaj je kmalu dohitel nepridiprava in ga aretiral. V teku 24 ur je bil obsojen in sodnik je čestital mlademu dekletu za tako hrabro dejanje, kajti dobili so v roke mednarodnega tatu, kate-rega so iskale vse policije Evrope.

Ljubljana
Komenskega ul. 4
Telefon št. 4023

Dr. Franc Dergane
Medicinski inženj. št. 7 p.
Ordinira: 11-1.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vretica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Kolesa najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550.— naprej. — Nova trgovina. Ljubljana, Tyrševa cesta 36. (nasproti Gospodarske zveze).

Majhno kmečko hišo mešana stavba, dve sobi, kuhinja, klet, drvarnica, pod, listnik, hlev za 2 živina, vse pod eno streho, približno 7000 m² sveta, sončna lega za Šmarno goro, pol ure od kolodvorja Medno - prodam. Pongračič, Zavrh št. 7, pošta Medvode.

Nov redilni prašek

»REDINE« za prašiče. Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški xredi svoje prašiče. Zadoštuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din; 3 zav. po pošti 24 din. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Za vsakogar najboljši

nakup obleke, perila in vsa praktična oblačila. — Presker, Sv. Petra c. št. 14, Ljubljana.

Izurjene pletilje

sprejme takoj Vidc, Radovičica.

Kupim

slamo in pšenične pleve. Ponudbe s ceno na Lovrenc Cerar, Stanežiče, št. Vid n./Ljublj.

Krojaškega pomočnika

in vajenca sprejemem. Stefan Čentič, Kranj.

Mošlova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 35.—, 2 steklenici po pošti 55 Din. - Prodaja Drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Kravarja in pastirja

sprejemem. — Kastelic Marija, Sudentec št. 1, D. M. v Polju.

Mizarskega vajenca

sprejme Karol Erjavec, strojno pohištveno mizarstvo — Brod 10, št. Vid nad Ljubljano.

Mizarskega vajenca

sprejme Erzar, Cerklje 64, pri Kranju.

Harmoniko

štirivrstno triglasno, po ugodni ceni prodam. Tovarniška ul. 16, Moste, Ljubljana.

Mizarji!

V železnini Fr. Stupica v Ljubljani na Gospodarske cesti št. 1, poleg »Figovca« dobite po nizkih cenah vse vrste okovje za stavbe in pohištvo ter razno orodje! Poizkusitel!

Dekle

vajeno vseh domačih del. šivanja in kuhanja sprejme dobra hiša v stalno službo. Naslov v upravi lista pod št. 12072.

Trgovskega vajenca

sprejemem. Engelsberger, Krško. — Prosim pismeno ponudbo.

RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13.15 Čas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila spored in obvestila.

Cetrik, 4. avgusta: 13.20 Salonski kvartet. — 19.30 Nac. ura. — 19.50 10 minut zabave. — 20 Plošče. — 20.10 Sloveščina za Slovence. — 20.30 Pevski koncert. — 22.15 Švicarska godba. — *Petek, 5. avgusta:* 13.20 Koncert radijskega orkestra. — 19.30 Nacionalna ura. — 19.50 Zanimivosti. — 20 Plošče. — 20.10 Zenska ura. — 20.30 Prenos koncerta iz Rogoške Slatine. — 22.15 Angleške plošče. — *Sobota, 6. avgusta:* 18 Radijski orkester. — 18.40 Pogovori s poslušalci. — 19.30 Nac. ura. — 19.50 Pregled sporeda. — 20 O zunanjih politiki. — 20.30 Večer muzikomedijantov. — 22.15 Radijski orkester. — 23 Poročila za pripravo kongresa kat. esper. — *Nedelja, 7. avgusta:* 8. Duet klavirja in harmonija. — 8.45 Verski govor. — 9 Napovedi, poročila. — 9.15 Valčekova ura. — 10 Prenos otvoritve mednarodnega kongresa katol. esperantistov. — 10.30 Prenos tabora Kmečke zveze z Brezj. — 11.30 Otroška ura. — 12 Koncert radijskega orkestra. — 17: Kmetijska ura. — 17.30 Oktet litvinskih fantov. — 18.15 Nastop slovenskih otrok iz Francije. — 19.30 Nac. ura. — 19.50 Ruski seket. — 20.30 Koncert. — 22.15 Plošče. — *Ponedeljek, 8. avgusta:* 13.20 Radijski orkester. — 19.30 Nac. ura. — 19.50 Zanimivosti. — 20 Plošče. — 20.10 Poštinski kolonije za vajence. — 20.30 Koncert. — 22.15 Radijski orkester. — *Torek, 9. avgusta:* 13.20 Koncert radijskega orkestra. — 19.30 Nac. ura. — 19.50 10 minut zabave. — 20 Plošče. 20.10 Umetnostni spomeniki na Dolenjskem. — 20.30 Koncert konservatoristov iz Prage. — 22.15 Radijski orkester. — *Sreda, 10. avgusta:* 18 Koncert radijskega orkestra. — 18.40 Mladinska ura. 19.30 Nac. ura. — 19.50 Plošče. — 20 Pevski koncert. — 20.40 Plošče. — 21 Koncert radijskega orkestra. — 22.15 Koncert dveh kitar.

NAZVANILA

Tabor bojevnikov na Brezjah bo 27. in 28. avgusta. Bojevniško zborovanje bo združeno z blagosloovitvijo preurejenega prostora pred cerkvijo in blagosloovitvijo spominke plošče pokojnemu vojnemu kuratu Francu Bonaču. Vabimo vse, da pridejo 27. in 28. avgusta na Brezje. Odbor Zveze bojevnikov je zaprosil za četirtnsko voznišo po železnici.

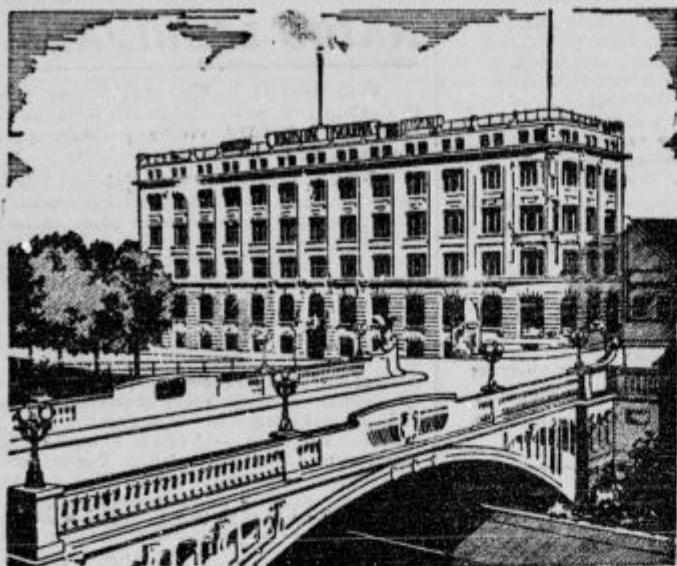
Bojevniški dan na Strmi njivi nad Kolovratom bo 7. avgusta. Skupina bojevnikov Zagorje ob Savi si je izbrala lepo in priljubljeno točko na Strmi njivi, da vsaj enkrat na leto zbere svoje raztresene člane razsežne Zagorske občine. Ta dan bo sv. maša ob šestih in ob desetih. Tudi prilike za spoved in obhajilo bo dovolj. Po maši bo bojevniško zborovanje na prostem. Popoldne tovariška zabava pri Rožancu v Kolovratu. Vsi prijatelji naše misli iskreno vabljeni. — Za ceneno avtobusno zvezo do Izlake je preskrbljeno. Iz Izlake je slabo uro peš hoje do Strme njive.

Dvodnevni izlet v Trst, Gorico, na Sv. Gore in na soška bojišča priredi Zveza bojevnikov v začetku meseca oktobra t. l. Prijave sprejema Zveza bojevnikov v Ljubljani, Kolodvorska ulica. Pohitite s prijavi, ker je rok samo do 10. septembra in število udeležencev omejeno. Znesek 210 din za osebo se lahko plača v treh mesečnih obrokih. Podrobna navodila slede.

Brezplačen posk v igranju. Zablajanje brezplačen katalog.

MEINEL & HEROLD d.z.
zal. tvornice MARIBOR st. 107 a.z.
glasbil

**TISKARNA
BAKROTISK
KAMNOTISK
OFFSET-TISK
KNJIGOTISK
KLIŠARNA
ČASOPISJE
DNEVNIKI
TEDNIKI
ILUSTRACIJE**

Kadar potrebujete

tiskovine, knjige, brošure, prospekte, diplome, etikete, razglednice, plakate, letake, posetnice, koledarje, tiskovine za urade, trgovino in obrt ter ostale tiskovine, bodisi v eno- ali večbarvnem tisku, tedaj se izvolite obrniti na

**JUGOSLOVANSKO
TISKARNO** V LJUBLJANI
KOPITARJEVA UL. 6

**Hranilne knjižice,
vrednostne papirje, delnice, 3% obveznice**
vnuočujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupo-prodaja nepremičnin

Kupujte srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »VRELEC SRECE«.

Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14

Učitelj: »Povej mi množino besede: mož.«
Učenec: »Možje.«
Učitelj: »In otrok?«
Učenec: »Trojčki.«

»No, kako pa Ti kaj gre, Vavovec?«

»Slabo, slabo, že spet imam svojo staro nadlogo.«

»Tako, seveda to ni nič dobrega. Kdaj pa se je vrnila žena?«

Kdor hoče najugodnejše prodati

dolarje, lire, franke

in sploh tuji denar, naj se obrne na

Prometno banko v Ljubljani

poleg škofije. — Banka je ves čas krize izplačevala vloge neomejeno v vsaki višini

Kakor znano, nosijo župani v Nemčiji in na Angleškem ob slovesnih prilikah verigo okrog vratu.

Fric: »Pri nas jim pa ne pravimo župani, ampak predsedniki.«

Janko: »Pa tudi nosijo verige?«

Fric: »O ne, pustimo jih prosto okrog hoditi.«

Levi raztrgali krotilko. V velikem saksoskem industrijskem mestu Chemnitz so te dni praznovali strelsko slavnost. Pri tej priliki se tamkaj zbere mnogo ljudi. Prišli so tudi razni cirkusi. Na veselilnem prostoru je bil postavljen šotor za cirkus, ki je v njem nastopala 45 let stara krotilka Marta Holzer. Ko je ženska stopila

v kletko, kjer sta bila dva barberska leva, sta obe živali planili na svojo krotilko ter jo začeli trgati. Pomožno osebje je sicer takoj prihitelo ter krotilko rešilo, nakar so jo odpeljali v bolnišnico. Vendar so bile njene rane tako hude, ker je bila raztrgana po vsem životu, da je ženska v bolnišnici umrla.

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge

najugodnejše

Novo in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%